

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 10971

DER LIGEN FUN DER HASENEH

Max Simon Nordau

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

דר. מארקס נארדוי.

דער

ליגען

פֿון דער

חתונה.

ארויסגעגעבען פֿון דער גרופע „פרייהיים“.

לאנדאן, יולי, 1901.

ער מענש האָט צוויי מעכטיגע גרונד-אינסטינקטען, וועלכע בעהערשען זיין גאַנצעם לעבען און בעשטימען אלע זיינע האַנדלונגען. — דער אינסטינקט פֿון דער ועלבסמ-ערהאַל-טונג און געשלעכטס אינסטינקט. דער אויסדרוק פֿון דעם ערשטען טריעב איז דער הונגער, דאָס בעדירפֿניס צו עסען, דער צווייטער אינסטינקט מאַניפֿעסטירט זיך אַלס ליבע. די קרעפֿטען, וועלכע ווירקען ביי דעם אַקט ערנעהרונג און דער געשלעכטליכער פֿאַרמפֿלאַנצונג זיינען אונז נאָך דונקעל און אונבעקאַנט, אָבער זייער אויסערליכע טהעטיגקייט זעהען מיר קלאָר און דייטליך. מיר ווייסען ניט, וואָרום אַן אינדיווידואַם מאַכט זיין ענטוויקלונג גראַדע אין אַ בעשטימטער צייט; מיר ווייסען אויך ניט וואָרום דאָס שטאַרקע פֿערד קען נאָר אַלט ווערען 30 ביז 35 יאָהר, וועהרענד דער מענש, וועלכער איז פֿיל קלענער און שוואַכער, קען עררייכען 70 יאָהר. מיר ווייסען ניט וואָרום די וואַראַנאַ לעבט איבער 200 יאָהר

און די גרעסערע גאנז נאָר 20 יאָהר. וואָס מיר ווייסען אָבער, איז דאָס, אז יעדעס לעבענדיגע וועזען האָט זיין בעשטימטע לעבענס-דויער, וועלכע איז געשמעלט ווי דער מעכאַניזמוס פֿון אַ זייגער. דיוע לעבענס-דויער קען דורך פֿערשודענע אויסערליכע איינפֿליסע פֿערקורצט ווערען, אָבער מען קען איהר קיינמאָל ניט פֿערלענגערען. מיר דענקען אויך, אז די עקזיסטענץ פֿון די מינים איז נאָר בעשריינקט אויף אַ געוויסען לעבענס עלטער און אז זיי — פֿונקט ווי די אינדיווידוען — ענשמעהען אין אַ געוויסען אויגענבליק, אז זיי עררייכען דעם העכסטען גראַד פֿון זייער ענטוויקלונג און דאָן שטאַרבען זיי אָב. די לעבענס-דויער פֿון אַ מין איז צו גרויס, צו אויסגעברייטעט, און דער מענטש זאָל איהר קענען בעאַבאַכטען פֿערזענליך. אָבער די וויסענשאַפֿטליכע פֿאַרשונגען געבען אינז גענוג ערקלערונגען, וועלכע געבען אינז די ווארשיינליכקייט, אז די לעבענס-ענט-וויקלונג פֿון די מינים איז די זעלבע ווי פֿון די אינדיווידועלע אַזוי לאַנג, אַן אינדיווידואַל האָט ניט פֿערברויכט די לעבענס קראַפֿט, וועלכע עס האָט ערהאַלטען ביי זיין בעשאַפֿונג זאָלאַנג שטרעבט עס מיט אַלע קרעפֿטען זיך צו ערהאַלטען און צו פֿערטהיידגען געגען זיינע פֿיינד. אין דעם אויגענבליק ווען אַ וועזען האָט פֿערלאָרען זיין לעבענס-קראַפֿט, פֿיהלט עס ניט מעהר קיין בעדירפֿנים זיך צו ערנעהרען און צו פֿערטהיידגען און עס שטאַרבט. ביי די מינים מאַניפֿעסטירט זיך די לעבענס-קראַפֿט אַלס פֿאַרטפֿלאַנצונגס-אינסטינקט. אַזוי לאַנג די לעבענס-קראַפֿט פֿון דעם מין איז שטאַרק און מעכטיג, זאָלאַנג שטרעבט יעדעס נאָרמאַלע אינדיווידואַל מיט אַלע זיינע קרעפֿטען צו דער געשלעכטליכער פֿערבינדונג. ווען די לעבענס-קראַפֿט פֿון דעם מין שוואַכט זיך אָב, דאָן פֿערשווינדעט אויך ביי די אינדיווידוען דער אינסטינקט צו פֿאַרטפֿלאַנצונג. דאָס פֿעררהעלטניס צווישען ענאָאיזמוס און

אלטראזא מוס ביי א געוויסען מין אָדער ראַסע איז דאָס זיכערסטע מאָס פֿאַר זיין לעבענס קראַפֿט.

ווען עס געפֿינען זיך אַ גרעסערע צאָהל פֿון אינדיווידוען, וועלכע דערשטיקען דורך זייערע פֿערזענליכע אינטערעסען אַלע פֿעליכטען פֿון דער סאָלידאַריטעט, דאָן איז דאָס אַ זיכערער בעוויוו פֿאַר די שוואַכע לעבענס־פֿעהיגקייט פֿון דער בעטער־פֿענדע ראַסע אָדער נאַציאָן. אָבער ווען עס געפֿינען זיך אינערהאַלב פֿון אַ נאַציאָן אָדער ראַסע פֿילע אינדיווידוען, וועלכע פֿערקער־פֿערען אין זיך דעם אינסטינקט דער סאָלידאַריטעט און די געפֿיהלען פֿון דער אַלגעמיינהייט, דאָן איז דאָס אַ צייכען, אז דיוע נאַציאָן אָדער ראַסע בעזיצט אין זיך אַ שמאַרקע לעבענס־קראַפֿט.

ווען אַ ראַסע אָדער נאַציאָן געהט ענטגעגען דעם אונטער־גאַנג, דאָן פֿערלירען די אינדיווידוען די פֿעהיגקייט געזונד און נאַטירליך צו ליבען. די פֿאַרמען, וועלכע עקסיסטירען אין די בעציהונגען פֿון די ביידע געשלעכטער ביי אַ געוויסען פֿאָלק, בילדען דעם מאַסשמאַב פֿון זיין לעבענס קראַפֿט. פֿון דיוען שטאַנדפונקט אויס בעטראַכטעט, זיינען די בעאַבאַכטונגען, וועלכע מיר קענען מאַכען ביי די אייראָפּעאישע פֿעלקער זעהר טרויריגע. די קאַרופּציאָן פֿון די עקאָנאָמישע, סאָציאַלע און פֿאליטישע איינריכטונגען, האָט אויך פֿערגיפֿטעט דאָס געשלעכטליכע לעבען פֿון דיוע פֿעלקער. זי האָט פֿערדאַרבען די נאַטירליכסטע אינסטינקטען און צוליב דעם עקעלהאַפֿטען היפּאָקריטיזמוס, וועלכער בעהערשט אונזער גאַנצעם לעבען, אַפּפֿערט מען די צוקונפֿט פֿון די קומענדע גענאַראַציאָנען.

צו אַלע צייטען האָט די מענשהייט בעגריפֿען — צו ערשט אינסטינקטיוו און שפעטער מיט קלאַרען בעוואוסטיוו — אז זייער עקזיסטענץ און פֿאַרטפֿלאַנצונג איז די וויכטיגסטע ערשיינונג פֿון זייער לעבען. אַלע אונזערע געפֿיהלען און

האַנדלונגען, וועלכע שמעהען אין אירגענד וועלכע בעציהונגען צו דיזען פֿאַרנעהמסטען אינטערעסע, האָבען אימער איינגענומען דעם גרעסטען פּלאַץ אין אונזערע געדאַנקען.

די ליבע בילדעט פֿאַסט אין גאַנצען דעם אינהאַלט פֿון דער שעהנער ליטעראַטור פֿון אַלע פעלקער און צייטען, דען זי האָט געהאַט דאָס גרעסטע אינטערעסע פֿאַר דעם לעזער.

דאָס נאַטירליכע רעוולומאַט פֿון דער ליבע איז די געשלעכט-ליבע פֿערבינדונג צווישען מאַן און פֿרוי; און עס גיט ניט קיינע אַנדערע האַנדלונג, וועלכע האָט פֿעראורזאַכט אַזעלכע צערמאַ-ניען, פֿאַרברייטונגען און אומשמענדליכקייטען, מיט וועלכע די מעהרסטע פֿעלקער בעגלייטען דיזע פֿעראייניגונג זיי זאָלען אין מענשען ערוועקען דאס בעיוואוסזיין, אַז דיזע פֿעראייניגונג האָט ניט אַליין אַ פּריוואַט כאַראַקטער, דען איהרע קאַנווע-קווענצען בעריהרען די אינטערעסען פֿון דער גאַנצער ראַסע.

וואָס האָט אָבער אונזער קאַרוּמפּירטע ציוויליאַציע אַ געמאַכט פֿון דער פֿערבינדונג צווישען מאַן און פֿרוי? זי האָט ערנידריגט דיזע פֿעראייניגונג צו אַ געוועהנליכען געשעפֿט, וועלכעס גיט דער ליבע פּונקט אַזוי וועניג פּלאַץ, ווי דער קאַנטראַקט צווישען צוויי קאַפיטאַליסטען, וועלכע האָבען זיך פֿעראייניגט צו אַ געמיינשאַפֿטליכער אינטערנעמונג.

עס איז וואָהר! מען ערקלערט אויך נאָך היינט, אַז די הייראַט האָט דעם צועק פֿאַרט צו פֿלאַנצען די ראַסע; אָבער דיזע ערקלערונג איז ניט מעהר ווי אַ לעכערליכער ליגען, דען אין דער ווירקליכקייט האַנדעלט עס זיך ניט אום די געגענווייניגע אַנציהונג פֿון צוויי פֿערשידענע געשלעכטס-וועזען, זאָנדערען אום געוועהנליכע מאַטעריעלע אינטערעסען.

די מאַדערנע הייראַט ענטהאַלט ניט קיין שפור פֿון אינערליכע צווייגונג, זי איז ניט דער אויסדרוק פֿון אלטראַויס-טישע געפֿיהלען, זי איז דער אויסדרוק פֿון דעם געוועהנליכסטען

עגאָאיזמוס.

מע הייראָטעט, אום צו פֿערבעסערען זיינע פֿערמעגעניס-
פֿערהעלטניסע, אום זיך צו שאַפֿען אַן עקזיסטענץ, אום צו
בעפֿרידיגען זיין אייטעלקייט אָדער אום צו געניסען געוויסע
פֿרייהייטען און פֿרווילעגניען, וועלכע די געזעלשאַפֿט ערלויבט
ניט צו אונפֿעהייראָטע פֿרויען. מע דענקט וועגען אלעס ביי
דער חתונה, וועגען דעם סאַלאַן און די קיכע, וועגען די בעלער
און פֿראַמענאָדען, אָבער די הויפטזאַכע פֿערגעסט מען
געוועהנליך, דאָס שלאַפֿצימער, אין וועלכען עס ווערט בעשאַפֿען
די צוקונפֿט פֿון אַ גאַנצען פֿאַלק, די קומענדע גענעראַציען,
דיזעם הייליגהום שפּילט ביי דער חתונה זעהר אַן אונבעדיי-
מענדע ראָלע. מוז ניט דער אונטערגאַנג זיין דאָס
אונפֿערמידליכע שיקזאַל פֿון די פֿעלקער, וועלכע ענטוויקלען
זיך אונטער אַזעלכע בעדינגונגען ?

עס גיט נאָר צוויי אַרטען פֿון בעציהונגען צווישען מאַן
און פֿרוי: די איינע גרינדעט זיך אויף די געגענווייטיגע
אַנציהונג, דאָרום איז זי בערעכטיגט און מאַראַליש. די אַנדערע
זוכט נאָר אין דער פֿערבינדונג די בעפֿרידיגונג פֿון זעלבסט-
זיכטיגע אינטערעסען און איז דאָרום ניט אַנדערש ווי אַ
פֿראַסטיטוציאַן אין בעוואוסטע אָדער אונבעוואוסטע פֿאַרמען.
די פֿראַסטיטוטקע, וועלכע געהט אַם אַבענד אין די
גאַסען און פֿערקויפֿט איהר קערפּער פֿאַר אייניגע זילבער
שטיקע, און דער קאָמעדיאַנט, וועלכער שמייכעלט זיך אונטער
ביי אַן אַלטער משוגענער, וועלכע בעצאָהלט איהם דערפֿאַר,
זיי ביידע בעלאַנגען צו דער אַכטהיילונג דער פֿראַסטיטוציאַן
און יעדער איינער מוז דאָס עפֿענטליך צו געבען.

אָבער ווער קען מיר צייגען דעם אונטערשיד צווישען
דעם מאַן, וועלכער לאָזט זיך ערנעהרען פֿון אַ געוועהליכער
פֿראַסטיטוטקע, און דעם מאַן, וועלכער שמייכעלט זיך אונטער

ביי דער מאַכטער פֿון אַ רייכען און איינפֿלוספֿאַלען מאַן, ניט ווייל ער ליבט איהר, נאָר ווייל ער האָט ניט קיין אַנדער מיטעל צו ערלאַנגען רייכטהום און מאַכט.

ווער קען מיר צייגען דעם אונטערשיד צווישען דער געוועהנליכער פראַסטיטוטקע, וועלכע פֿערקויפֿט זיך צו אַן אונבעקאַנטען, צוליב אייניגע געלד שמוקע און דער אַנשטענדיגער כלה, וועלכע פֿעראייניגט זיך מיט אַ מענשען, וועלכען זי ליבט ניט, נאָר דערפֿאַר, ווייל ער גיט איהר רייכטהום, אַ פֿאַרנעהמע שטעלונג אין דער געזעלשאַפֿט, גאָלד און שמוקאכען אָדער אפֿשר נאָר דאָס טעגליכע ברויט? די אורזאכען זיינען אין ביידע פֿעלע די זעלבע, די האַנרלונג איז די זעלבע און ווער עס ליבט וואַרהייט און גערעכטיקייט, דער מאַכט אויך ניט קיין אונטערשיד אין די נעמען.

די מוטער, וועלכע זוכט אַ „פאַסענדען“ מאַן פֿאַר איהר מאַכטער, די מוטער וועלכע ווענדעט אָן אַלע מיטלען צו בעזיימיגען די נאַטירליכע גלייכגילטיקייט פֿון דעם יונגען מערבען צו אַ מענשען, וועלכען זי ליבט ניט, דיזע מוטער איז ניט מעהר, ווי אַ געוועהנליכע פראַצענטנישטקע, פונקט אזוי ווי דאָס עקעלאַפֿטע ווייב, וועלכעס מאַכט אַ לעבען דורך די פֿערפֿיהרונג פֿון אונשולדיגע מערבען. דער אונטערשיד איז נאָר דער, אַז די ערשטע גילט אין דער גאַנצער וועלט אַלס אַ בכבוד'יגע און אַרענטליכע פֿרוי, וועהרענד די אַנדערע ווערט פֿערפֿאַלגט דורך די געזעצע.

דער עלעגאַנטער שאַרלאַטאַן, וועלכער בעזוכט די פֿיינסטע בעלער און קאַנצערטען, אום צו געפֿינען אַ „גוטע פֿאַרטיע“, דער שאַרלאַטאַן, וועלכער ערקלערט דער מאַכטער פֿון דעם מיליאָנער זיינע „אויפֿריכטיגסטע“ ליבע און טרייקייט, דענקענדיג דאָביי, אַז ער וועט בעצאָהלען מיט איהר געלד

געלר זיינע מלוים און מעטרעסען, דיוער שאַרלאַמאַן איז פונקט דער זעלבער פֿערדאַרבענער לומפּ, ווי יענעס עקעלהאַפֿמע אינדיווידואַם, וועלכעס לעבט פֿון דער שאַנדע דער פֿראַס-שימוסקען און וועלכע זאָגאַר אַ פֿאַליציסט וויל ניט אָנ-גרייפֿען מיט די נאַקעמע פינגער.

דאָס מעדכען, וועלכעס פֿערקויפֿט איהר קערפּער, אפשר אום צו ערנעהרען אַן אַלטע מוטער אָדער אַ קליין קינד, דיועס מעדכען שמעהט מאַראַליש פֿיל. העכער, ווי די „אונ-שולדיגע" יונג-פרוי, וועלכע לעגט זיך אין בעט מיט אַ רייכען געלד-זאַק, אום צו בעפֿרידיגען איהר בעדירפֿניס נאָך קאָנ-צערמען, בעלער און באַדע-רייען. אַ מאַן, וועלכער בעצאָהלט אַ געוועהנליכע פֿראַסמיטומקע, פֿאַר דעם גענוס, וועלכע זי ביטעט איהם, איז יעדעס פֿאַל פֿיעל לאַגישער און פֿערנינפֿ-טיגער, ווי דער יעניגער, וועלכער קויפֿט זיך אַ לעבענסלענג-ליכע ביישלעפֿערין [פֿלגש] דורך אַ הייראטהם קאָנטראַקט. ביידע זיינען ניט מעהר, ווי פֿראַסמיטומקעס, די געזעצ-ליכע ביישלעפֿערין און די געוועהנליכע, דען זיי פֿערפֿאַלגען ביידע דאָס זעלבע ציעל, די מאַטעריעלע אינטערעסען.

עס עקויסירט נאָר איין אונטערשיד צווישען די ביידע פֿע איניגונגען. דער מאַן, וועלכער זוכט זיין פֿערניגונג ביי געווענליכע פֿראַסמיטומקעס, האָט ניט צו טראַגען קיינע קאָנועקווענצען, וועהרענד דער בעזיצער פֿון דער לעגיטימער ביישלעפֿערין איז פֿערפֿליכטעט זיין גאַנצעס לעבען. יעדע פֿערבינדונג צווישען מאַן און פֿרוי, וועלכע עס ווערט געשלאַסען צוליב דער מאַטעריעלער פֿערזאָרגונג איז ניט מעהר, ווי אַ געוועהנליכע פֿראַסמיטוציאַן, און דער כאַראַקטער פֿון דיוער פֿראַסמיטוציאַן בלייבט גאַנץ דער זעלבער, אויב אַ פֿריסטער אָדער אַ בעאַמטער זאָל מיטוירקען ביי דער פֿערבינדונג אָדער נאָר אַ פֿראַסמע פֿאַקטאָרקע.

דאָס איז אַבער דער כאַראַקטער פֿון די מעהרסטע הייראטען, און יוען עס געפֿינט זיך אַמאָל אַן אויסנאָהמע, דאָן איז עס אַזאָ זעלטענהייט, אַז די אַלגעמיינהייט לאַכט און מאַכט זיך לוסטיג איבער דעם דומען און אונפראַקטישען אידעאָליזמוס פֿון די בעטרעפֿענדע צוויי מענשען.

מעדכען, וועלכע בעזיצען ניט קיין פֿערמעגען, ווערען פֿון זייערע קלוגע עלטערען זאָצווואַגען פֿערמליך דרעסירט, צו דערשטיקען יעדעס נאַטירליכע געפֿיהל אין זייערע הערצער און זייערע ליבענסווירדויגקייט, זייער „ויסען שמייכעל“ אַבצו-מעסטען נאָך דער סומע, וועלכע אַ יונגער מאַן וועבענטליך פֿערדינט, און ווען דאָס „אונשולדיגע קינד איז ניט גענוג קלוג און קאָקעט זיך אליין צו כאַפען אַ לעבענס-לענגליכען פֿערוואַרנער און ערנעהרער, דאָן קומען די קלוגע און „ערפֿאַ-רענע“ מומעס און פֿעטערס, די פֿרוי מאַמא און דער הערר פּאַפּא און אוינטערשטיצען די בעמיהונגען פֿון דעם „הייראַטס לוסטיגען“ מעדכען דורך גוט געמיינטע און קלוגע ראַטהשלעגע און בעלעהרונגען.

ביי דעם רייכען מעדכען איז די זאך עטוואָס פֿערשידען, וועהרענד דאָס פּראַלעטאַריע-מעדכען שפּילט די ראָלע אַלס יעגערין, וועלכע זוכט צו כאַפען אַ פּאַסענדען מאַן, וועהרענד דעם שפּילט די בעזיצערין פּון גרויסע רייכטהיימער די ראָלע פֿון'ס קרבן, וועלכע לאָזט זיך אַוועק כאַפען פֿון אירגענד אַ הייראַטס יעגער, וועלכער זוכט אין דער חתונה אַ גוטעס געשעפֿט.

די יאַנג אויף רייכע יורש'טעס איז געוואָרען דער לעבענס בערוף פֿון אַ געוויסער קלאַס פֿון מענער, וועלכע בעמרייכען זייער געשעפֿט נאָך אַלע רעגעלען דער קונסט. דאָס טראַגט ווייסע הויזען און זיידענע וועסטען, דאָס האַט פֿיינע קראַוואַטען פֿון אויסגעוועהלטע פֿאַרבען, דאָס זעצט זיך אַ פענסע אויף **די** נאָז און שטינקט מיילענווייט נאָך פּערפֿום און אַ'ע'קאָלאָן

דאס טאנצט פֿארטרעפֿליך און ווייסט צו דערציילען פֿון ספֿארט און געזעלשאַפֿטס-שפּילען, דאָס קויפֿט בלומען און זיסע באָג-באָנס און שרייבט ליבעס בריף אין פּאָעזיע און פּראָזא.

מיט אַזעלכע מיטלען ווערט די פֿערנאָלדעטע פּופּע געפֿאָנגען, און דאָס דומע בעשעפֿנים, וועלכעס האָט געגלובט צו שפּילען די ראָלע אַלס אידעאַלע ליבהאַבערין אין אַ מהעאַמער פֿאַרשטעלונג, געפֿינט ערשט שזעמער אויס אַז זי איז נאָר געווען די הויפטצאָהל אין אַ רעכענונג-אויפֿגאַבע, וועלכע האָט זיך אָב-געשפּיחלט אין די קאַסענ-ביכער פֿון אירגענד אַ געשעפֿטסמאַן.

ביי פֿערבינדונגען, וואו די פֿערמעגענס-פֿערהעלמניסע זיינען אויף ביידע זייטען די זעלבע, איז די ליבע נאָר אַ לעכערליכער בעגריף. דאָרטען ווערט נאָר אָבגעוואָגען, געזעחלט און אָבגעמאַסטען. אָבער די פֿערבינדונג פֿון צוויי פּערזאָנען, וועלכע בעזיצען דאָס זעלבע פֿערמעגען, ד. ה. פּערזאָנען וועלכע זיינען ענטוועדער גלייך אָרעם אָדער גלייך רייך, דיזע פֿערבינדונג האָט וועניגסטענס נאָך איין פֿאַרטהייל, זי גרינדעט זיך ניט אויף דעם היפּאָקריטיזמוס.

דאָרטען זוכט מען גאָר ניט אָבצולייקענען די מאַטעריעלע גרינדע פֿון דער חתונה און מע האָט זיך שוין לאַנג צוגעוואָהנט די הייראַט צו בעטראַכטען אַלס אַ געשעפֿט, ווי יעדעס אַנדערע. די חתונה פֿעראייניגט אין דיזען פֿאַל ניט צוויי פּערזאָנען, זאָנדערען נאָר צוויי פֿערמעגען אָדער צוויי שטעלונגען.

דער מאַן זוכט אַ הויזפֿרוי, וועלכע זאָל איהם קאָכען אַ סוף און פֿעריכטען זיינע אַלמע העמדער, און זי, די פֿרוי זוכט אַ מאַן וועלכער זאָל איהר ערנעהרען און פֿערזאָרגען אַ זיכערע עקזיסטענץ.

ווען דאָס פֿערמעגען פֿון די ביידע טהיילען איז ניט קיין גלייכעס, דאַן איז נאַטירליך אויסגעשלאָסען יעדע עהרליכקייט און אויפֿריכטיגקייט.

אין דיווען פֿאַל מוז דער ליגען און היפּאָקריטיזמוס ער-
זעצען דעם מאַננעל אין רייכטהום. דאָס אָרמע מעדכען,
וועלכעס שענקט איהרע נייגונגען צו אַ רייכען געלד-זאַק איז
אַ ליגנערין, וועלכע פּראָסטיטואירט איהרע געפֿיהלען און דער
עלעגאַנטער שאַרלאַטאַן, וועלכער מאַכט יאָגד אויף אַ גאַל-
דענע פּופּע איז אַ געוועהנליכער היפּאָקריט און בעטריגער.
אַבער זאָגאַר אין דיווען פֿאַל פֿייערט די נאַטור און וואַהרהייט
אַ טריאומף; מע אַנערקענט די זימליכע און פֿהיוואָלאָגישע
בעדייטונג דער ליבע און בענוצט איהר אַלס אַ מאַסקע פֿאַר
דאָס הייראַטס-געשעפֿט.

וואָס איז נון דאָס שיקזאַל פֿון די מענער און פֿרויען,
וועלכע האָבען זיך פֿעראייניגט אויף אזאַ אַן אַרט?
דאָס רעזולטאַט פֿון אזעלכע פֿערבינדונגען איז די דע-
גענעראַציאָן, די פֿיוישע און גייסטיגע קאַרופּציאָן פֿון די קאָד-
מענדע גענעראַציאָנען, וועלכע פֿערכינדען זיך עבענפֿאַלס נאָר
צוליב די מאַטעריעלע אינטערעסען. דיזע טרויעריגע וועזענס
זיינען בעשאַפֿען געוואָרען אָהנע ליבע און בעזיצען דאָרום
אויך ניט די פֿעהיגקייט צו ליבען. זיי קענען אַלט ווערען אָהנע
אויך נאָר צו פֿיהלען פֿאַר אַן אויגענבליק די אינערליכע אַרמ-
קייט פֿון זייער לעבען.

דער מאַן פֿאַלעגט זיין מאַגען און שטודירט די וויסענ-
שאַפֿט פֿון גומע וויינען און סיגאַרען, ער מאַכט זיך אַ גומען
נאָמען אין די קרייזען אין וועלכע ער פֿערקעהרט, ער געניסט
די אַכטונג פֿון אַלע קלובס און ווען ער שטאַרבט עהרט מען
זיין אַנדענקען אויף פֿערשידענע וויזען.

די פֿרוי אויף דער אַנדערע זייט, ערפֿינדעט וואַהנזייניגע
מאָדען, זי טרוימט מאַג און נאכט פֿון נייע קליידער, גאַלד זאַכען
א. ז. ו. זי אינטריגירט און פֿערלוימדעט אַנדערע פֿרויען
און זי איז אימער בערייט צו צושטערען מיט טייפֿלישער

גרויזאמקייט דאָס גליק און די ליבע פֿון אנדערע. און ווען זי ענדליך שטאַרבט, לאָזט זי צוריק אַ בריימע שפור פֿון פֿער-ניכטונג, אזוי ווי אַ שרעקליכע קראַנקהייט.

ביידע, מאַן און פֿרוי, פֿיהרען אַ טרויריגעס, ליכטלאָזעס דאָוויין, דען זייער לעבען קען ניט די קלענסטע אידעאלען. ניט פֿיהלענדיג קיין לוסט און ליידענשאַפֿט, קיין ליבע און הערצ-ליכקייט, האָבען זיי פֿערלאָרען יעדעס פֿערשמענדניס פֿאַר דאָס גרויסע און שעהנע און לעבען נאָר אין שמוץ און קאַרופּציאָן.

דיזע דעגענערירטע אינדיווידוען געפֿינען מיר הויפטזעכליך אונטער דער בעזיצערנדער קלאַסע. זיי בילדען אין דער זעלבער צייט די פֿאַלגען און אורזאָבען פֿון דער געשלעכטליכער קאַרופּציאָן.

דאָרטען הייראַט מען ניט צוליב געוויסע נייגונגען, זאָנדערען איינפֿאַך אום צו ערהאַלמען די געזעלשאַפֿטליכע שטעלונג און דאָס פֿאַרמעגען. און אויף דיזע ווייזע ערהאַלמען זיי ווירקליך די שטעלונג אין דער געזעלשאַפֿט און דעם רייכטהום, אָבער די בעזיצער פֿון די ביידע מוזען געהען צו גרונד.

דער זעלבסט ערהאַלטונגס אינסטינקט פֿון די ראַסע מאַני-פֿעסטרט זיך אין אַ קלאָרער און פֿערשמענדליכער ווייזע. די אונטערדריקונג דער ליבע, צוליב מאַטעריעלע אינטערעסען פֿיהרט צום אונטערגאַנג פֿון דעם מין און די דעגענעראַציאָן פֿון געוויסע אַריסטאָקראַטישע פֿאַמיליען לאָזט זיך צו-ריק פֿיהרען אויף דיזע אורזאָכע.

אָבער נעבען דער קלאַסע פֿון די דעגענערירטע געפֿינען מיר אויך נאָך שטאַרקע, אונפֿערדאָרבענע אָרגאַניזמען, לעבענס-קרעפֿטיגע און ליבעס פֿעהיגע מענשען, וועלכע זיינען געוואָרען די שקלאַפֿען פֿון דער חתונה אויס אונפֿערשטאַנד, געדאָנקען לאָזיגקייט אָדער פֿייגהייט. זיי זיינען צו פֿייג צו פֿיהרען אַליין

דעם קאמפף אום דאזויק, דארום האָבען זיי געשלאָסען אַ זאָ-גענאַנטע, פֿערנונפֿטס-הייראַט, וועלכע טראָגט איהר נאָמען, ווייל זי איז געגרינדעט אויף דער גרעסטער אונפֿערניפֿטיג-קייט. („פֿערנונפֿטס-הייראַט“ רופֿט נאָרדוי די יעניגע פֿערבינ-דונג, וועלכע איז געשלאָסען געוואָרען צוליב מאטעריעלע אינטערעסען. איהר פֿונדאַמענט איז דער קאַפּ, די בערעכנונג און ניט דאָס הערץ, די צווייגונג.) אַזעלכע מענשען מוזען פֿיהלען די ראַכע פֿון דער נאַטור פֿריהער אָדער שפעטער, און וואָס שפעטער זיי וועלען פֿיהלען דיזע ראַכע פֿון דער בעליידיגטער נאַטור, דעסמאָ גרעסער וועלען זיין זייערע ליי-דען. דאָס בעדירפֿנים צו ליבען איז טיף איינגעוואָרצעלט אין זייערע הערצער און עס קאָסטעט זיי די גרעסטע שמערצען און אַנשמערענגונגען דיזעס בעדירפֿנים צו אונטערדריקען, וועל-כעס זוכט בעשטענדיג צו פֿערניכטען די פֿאַרמען פֿון דער געזעלשאַפֿטליכער מאָראַל אין דער עפֿענטליכער מיינונג.

עס קען טרעפֿען, אַז אַזאַ אַן אינדיווידואום קומט זיך קיינמאַל ניט צוזאַמען און לעבען מיט אַ פֿערואַן, וועלכע זאָל ערוועקען זיינע נייגונגען און ליבעס בעדירפֿניסע. אין דיווען פֿאַל בעהאַלט די „פֿערנונפֿטס-הייראַט“ איהרע אויסער-ליכע פֿאָרם, ד. ה. די ביידע וועזען, וועלכע טראָגען אויף זיך די חתונה קייטען, פֿיהרען פֿאַר דער אַלגעמיינער וועלט אַ גוטעס און „אַרענטליכעס“ לעבען. אָדער זייער דאָזיק איז אַן אונצופֿרידענעס און אונפֿאַלקאָממענעס, דען זיי טראָגען אייביג אין זיך אַ געפֿיהל פֿון אונפֿעהיגקייט, זיי האָפען אויף עטוואָס אונבעקאַנטעס און אונבעגרייפֿליכעס, וואָס זאָל זיי בעפֿרייען אויס דעם זומפֿ פֿון זייער לאַנגווייליגען און אינהאַלטלעזען לעבען. זיי פֿיהלען אין זיך די אינערליכע ווידערשפּריכע און געגענועזע פֿון זייער דאָזיק, זיי פֿערלאַנגען נאָך עטוואָס פֿאַלקאָמענערעס און בעסערעס, עטוואָס, וואָס די פֿערנונפֿטס-

הייראט, קען זיי קיינמאל ניט געבען, און וואָס זיי קענען נאָר געפֿינען אין דער ליבע.

אויך דיזע מענשען-קלאַסע פֿיהרט אַ ניעדריגעס און אינטערעסענלאָזעס דאָזיין, דען עס פֿעהלט זיי דאָס אידעאל, פונקט ווי די „דעגענערירטע“ פֿון וועלכע מיר האָבען גע-שפראַכען בעפֿאָר. אָבער זיי זיינען נאָך אונגליקליכער ווי די לעצטערע, דען זיי האָבען דאָס בעדירפֿנים צו עטוואָס הער-כערעס און בעסערעס און קענען עס ניט בעפֿרידיגען. זיי זיי-נען ניט קיינע בלינדע, ניין, זיי קענען זעהען, אָבער זיי לער-בען אין דער דונקעלהייט און קענען זיך ניט דערפֿרייען פֿון די הערליכע זונענשטראַהלען.

דאָס איז די לאַגע פֿון די מענשען, וועלכע בעזיצען די פֿעהיגקייט צו ליבען, אָבער ניט דעם מוטז צו זוכען זייערע אידעאלען. זיי האָבען זיך פֿערשקלאַפֿט צוליב מאַטעריעלע אינטערעסען און פֿיהרען אַ טרויעריגעס, שמערצליכעס לעבען. אזוי לאַנג ווי דיזע אינדיווידוען טרעפֿען זיך ניט צוזאמען מיט אַ וועזען וואָס זאָל מאַכען אַן איינדרוק אויף זייערע לי-בעס געפֿיהלען, זאָלאַנג וועט זייער הייראט זיין אַ רוהיגע און אונזערשטערבאַרע, ווייניגסטענס פֿאַר די אויגען פֿון דער וועלט.

ווען עס זאָל אָבער פֿאַסירען, אז אַזעלכע אינדיווידוען זאָלען זיך בעגעגענען מיט אַ וועזען, וועלכעס ערוועקט אין זיי די לוסט, דאָס בעדירפֿנים צו ליבען, דאָן איז די קאַמפֿאַט-טראַפֿע אונפֿערמיידליך. דער קאַמפֿע צווישען ליבע און פֿלליכט, די זעהנוכט זיך צו פֿעראייניגען מיט אַ ליבעס-פֿערוואַנטען וועזען ווערט אזוי שטאַרק, דער ווידערשפרוך צווישען ליבע און חתונה אזוי געוואַלטיג און די צורשטערונג פֿון דער איי-נער אָדער דער אַנדערער זאך, מוז זיין דאָס נויטווענדיגע רע-זולטאַט פֿון דיזען קאַמפֿע. ענטוועדער וועט די ליבע פֿערגיב-

מעט אָדער די פּוסמע פֿאַרם פֿון דער הייראַט ווערט צו-
שמעטערט.

אַבער עס גיט אויך נאָך אַ דריטען אויסוועג, און ווייל
ער איז דער נידריגסטער און פֿייגסטער, דאַרום געפֿינט
ער די מעהרסטע אַנווענדונג. אין דיווען פֿאַל בלייבט די פֿאַרם
פֿון דער חתונה אונבעשעדיגט פֿאַר די אויגען פֿון דער וועלט,
אַבער די ליבע זוכט און געפֿינט איהרע געהיימע אויסוועגען.
מיט אַנדערע ווערטער הייסט דאָס, ענטוועדער צוברעכט
דער ליבענדער מענש די קייטען פֿון דער חתונה מיט גע-
וואַלט, אָדער ער אונטערדריקט זיין ליבע און אַפֿפֿערט
דאָרדן דאס גליק פֿון זיין גאַנצען לעבען. געמייע און פֿיינע
נאַטורען ווענדען אָן דאָס דריטע מיטעל: זיי בעטריגען זייער
הייראַט-גענאָסען אָדער גענאָסין און בעדעקען זייערע האַנד-
לונגען מיט דער מאַסקע פֿון'ט ליגען און היפֿאַקריטיזמוס.

עדעלע און שטאַרקע כאַראַקטערע אָבער, זיינען צו-
שטאַלץ אַנצואווענדען דאָס פֿיינע מיטעל פֿון דעם ליגען;
זיי רעוואַלטירען געגען די פֿאַראורטהיילע דער וועלט און
מווען דאַרום דורכקעמפֿען און דורכליידען דעם ביטערען
קאַמפֿף אין דער טראַגעדיע צווישען ליידענשאַפֿט און פֿאַליכט.
ווען אונזער געזעלשאַפֿט וואַלט געווען אַרנאַניזירט אויף
אַ סאָלידאַרישער גרונדלאַגע, ווען זי וואַלט געהאַט אַ פֿער-
שמענדנים פֿאַר די נאַטירליכע געזעצע פֿון די מינים, דאָן
וואַלט זי זיך געשמעלט אויף די זייט פֿון דער ליבע און די-
זען שווערען קאַמפֿף; זי וואַלט ערמוטהיגט די ביידע ליי-
בענדע מענשען און זיי צוגערופֿען: „איהר ליכט זיך, דאַרום
פֿעראייניגט זיך!“

אַבער אונזער אַפֿיציעלע געזעלשאַפֿט איז באַזירט אויף
דעם נידריגסטען עגאָאיזמוס, זי איז די פֿיינדין פֿון דער מענש-
ליכער ראַסע, דאַרום שמעהט זי אויף די זייט פֿון דער חתונה,

אויף דער זייט פֿון דער פֿליכט און זי בעפֿעהלט די ביידע ליבענדע מענשען, אז זיי זאלען זיך ענטזאגען.

אָבער טראָטץ איהרער אוננאָטירליכקייט האָט די היינדיג-טיגע געזעלשאַפֿט דאָך בעגריפֿען, אז עס איז א זאך דער אונמעגליכקייט זיך פֿאַלשמענדיג צו ענטזאגען פֿון דער ליבע, זי האָט בעגריפֿען אז דאָס געבאָט דער ענטזאגונג איז פֿונקט אזוי גרויזאם, ווי דער בעפֿעהל צו בעגעהען זעלבסט-מאָרד. און בעגרייפֿענדיג די מאַכט פֿון דער ליבע רופֿט זי צו דעם מענשען: „ענטזאג זיך!“ אָבער זי גיט איהם גלייכצייטיג אַ וינק מיט די אויגען, וועלכער בעדייטעט אזוי פֿיעל ווי: „לאָז-וינגסמענפ קיינען נישט מערקען“.

אויף אזא אַן אַרט קומט די ליבע דאָך שליסליך צו איהר רעכט, אָבער נאָר ביי די מענשען, וואָס זיינען גענוג פֿייגע איינזעוועהען אויף דעם היפּאָקריטיזמוס פֿון דער געזעלשאַפֿט. אזוי וועט די ליבע, וועלכע זאל דעם מענשען פֿערערלערען און פֿערבעסערען, די אורזאָבע דער ערנידריגונג און קאָרופֿציאָן פֿון די באַראַקטערע, וועלכע צווינגט דעם שוואַכען מענשען אַנצואווענדען דעם ליגען, די פֿאַלשקייט און דעם היפּאָקריטיזמוס.

פֿאַר דער מענשליכער ראַסע זיינען די ווירקונגען פֿון דיזען קאָמפּף צווישען ליבע און חתונה זעהר שלעכט. פֿילע שטאַרקע און עהרליכע באַראַקטערע, וועלכע וואָלטען געבראַכט א נוצען צו דער ראַסע דורך זייער פֿאַרטפֿלאַנצונג האַלטען זיך פֿאַר צו גוט, צו געהען דעם וועג פֿון דעם ליגען, דעם איינציגען, וועלכע די געזעלשאַפֿט ערלויבט זיי, זיי פֿעראַכטען עס צו שליסען היימליכע פֿערהעלטניסע און צו ברעכען זייער וואָרט, און ווייל זיי בעוועגען נישט דעם מוטה אָדער די מעגליכקייט צו צורייסען עפֿענטליך די קייטען פֿון דעם לעגטימען קאָנטראַקט דער הייראַט, געהען זיי ליבער

צו גרונדע פֿון זייער ליבע און ווערען די טראַסלאָזע מער-
מירער פֿון אַן אידעאַל, וועלכען זיי קענען קיינמאָל נישט
ערוויכען.

די דורכשניטס-מענשען אָבער, פֿון וועמענס פֿאַרמאָלאַג-
צונג די מענשליכע ראַסע קען נאָר גאַנץ וועניג פּראָפּיטירען,
זיי זיינען צו פּייגע צו האַנדלען עפֿענטליך און צו נידריג אָ-
זיי וואָלען זיך ענטזאָגען פֿון דער ליבע, דאַרום בעפֿריד-
גען זיי די בעדורפֿניסע פֿון זייערע הערצער אויף די קאָס-
מען פֿון זייער בירגערליכער מאָראַל.

די מאָדערנע חתונה איז דאַרום אַן אָנוויטליכעס און
קאָרומפּירמעס פֿערהעלטניס און איהר עקזיסטענץ איז אַ גע-
פֿאַהר פֿאַר די צוקונפֿט פֿון דער מענשליכער ראַסע. פֿריהער
אָדער שפּעטער טרייבט זי דעם מענשען אין אַ קאַמפּף צווי-
שען בעשוואָרענע פֿאָליכמען און דעם אָנאָיסראַטבאַרען בע-
דירפֿניס צו ליבען און זי לאָזט איהם נאָר די וואָהל צווישען
געמיינהייט אָדער אָנטערגאַנג. אַנשטאַט צו זיין אַ לעבעדיגע
קוועלע צו פֿערוינגערן די ראַסע, איז זי געוואָרען דאָס בעסטע
מיטעל פֿון אַ לאַנגזאַמען זעלבסט-מאָרד דער מענשהייט.

2

דאָס די הייראַט, וועלכע מע בעטראַכטעט אַלס די איינ-
ציגע בערעכטיגטע פֿאָרם פֿון דער ליבע צווישען מאַן און
פֿרוי, דאָס דיזע הייראַט האָט אין גאַנצען פֿערלאָרען איהר
אינהאַלט דאָס זי איז געוואָרען דער גרעסטער און שענדליכ-
סטער ליגען פֿון אָנווער געזעלשאַפֿטליכען לעבען. דאָס מע
האַט געוועהנליך חתונה צוליב די מאַטעריעלע אינטערעסען,
דאָס די יונגע גענעראַציען בעטראַכטעט ליבע און הייראַט פֿאַר
צוויי בעוואַנדערע זאַכען, דאָס די פּערוואַנען, וועלכע שליסען

מיט איינאנדער די אָפֿיציעלע פֿערבינדונג, פֿיהלען אין דעם גרונד פֿון זייערע הערצער, אז די לעגיטימע פֿאַרם פֿון דער חתונה קען ניט בעאיינפֿלוסען זייערע געפֿיהלען און בעדירפֿניסע, דאָס אַלעס לאָזט זיך צום גרעסטען טהייל צוריק פֿיהרען אויף די עקאָנאָמישע אָרגאַניזאַציאָן פֿון די מאָדערנע קולטורפֿעלקער. דזע אָרגאַניזאַציאָן איז באַזירט אויף דעם ברוטאַלסטען ענאַאיזמוס, זי קענט נאָר דאָס אינדיווידואַל, אָבער קיינמאָל די ראַסע אין אַלגעמיינען און איהר צוועק איז דאָס אונטער מעלבאַרע אינטערעסע פֿון איינצעלנע מענשען, אויף די קאַסטען פֿון דער אַלגעמיינהייט. די מאָדערנע ווירטשאַפֿליכע אָרגאַניזאַציאָן האָט געשאַפֿען דאָס היינטיגע רויב-סיסטם, וועלכעס אַפֿ-פֿערט די צוקונפֿט פֿאַר דער געגענוואַרט און צווישען אַלע איהרע וועכטער, פֿאַליציסטען און געזעץ-געבער, געפֿינען מיר ניט קיין איינציגען פֿערטיידיגער פֿון דער נייגעבאַרענע גענעראַציאָן. וואָס פֿרעגט די מאָדערנע געזעלשאַפֿט דאַרנאָך, ווען די בעדינגונגען פֿון דער מענשליכער פֿאַרמפֿלאַנצונג. זיינען די אונגינסטיגסטע און שלעכטעסטע, וואָס עס קען נאָר געבען. די היינטיגע גענעראַציאָן דענקט נאָר פֿון זיך אַליין, זי האָט ניט קיינע פֿעליכטען פֿאַר דער צוקונפֿט און אַלע איהרע געדאַנקען קאַנצענטרירען זיך אַרום דער אייגענער בעפֿרידיגונג. זאָל דער קומענדער דור זאָרגען פֿיר זיך אַליין, און ווען ער איז פֿויש און גייסטיג פֿעראַרמט און קאַרומפֿירט דורך די שולד פֿון די עלטערען, דאַן — אום זאָ שלימער פֿאַר איהם. די קינדער וועלכע זיינען בעשאַפֿען געוואָרען אָהנע ליבע זיינען אַרעמע, עלענדע בעשעפֿניסע, אָבער ווער פֿרעגט נאָך זיי, די שלמערען האָבען דאָך געפֿונען זייער מאַטעריעלען פֿאַרטהייל אין דער חתונה.

די קינדער דער ליבע אָבער, וועלכע זיינען געבאַרען געדאַרען אויסערהאַלב פֿון דער געזעצליכער און קירכליכער פֿאַרם

זיינען פֿערדאמט דורך די געזעלשאַפֿטליכע מאַראַל, זיי זיינען די מערטרער פֿון דעם אַלגעמיינען פֿאַראורטהייל. אָבער וואָס שאַדעט דאָס, זייערע בעשעפֿער האָבען יא געפֿונען זייער פֿערגניגען.

דער מאַדערנער מענש האָט פֿערלאָרען דאָס געפֿיהל צו דער מענשהייט און די סאָלידאַרימעט. דיזער נאַטירליכער אינסטינקט פֿון אַלע העכערע מהיערע, איז פֿערשוואַנדען געוואָרען, אָדער ער געפֿינט זיך נאָר, נאָך אין אַ זעהר פֿערקריפעלמער פֿאָרם ביי די אייראָפֿעאישע קולטור—פֿעלקער. דער מענש לאָזט זיך מעהר ניט שמערען אין זיינע פֿערגניגונגען דורך די ליידען פֿון זיינע מיטמענשען און זעלבסט דער געדאַנק, אַז די מענש-הייט וועט אַמאָל אויפֿהערען אין גאַנצען צו עקזיסטירען דורך אַזעלכע צושטענדע, זעלבסט דיזער געדאַנק לאָזט איהם קאַלט און טיילנאַמסלאָז און ער דענקט ניט דאַרין צו ענדערען די גרונדלאַגען פֿון דעם היינטיגען סיסטעם, אַזוי לאַנג ער געפֿינט נאָר זיין פֿערווענליכען פֿאַרטשייל.

און אַזוי איז אויך דער געשלעכטס-אינסטינקט געוואָרען אַ געגענשטאַנד פֿון דער אויסבייטונג, און ווייל ער איז דער מעכטיגסטער פֿון אַלע אינסטינקטען, וועלכע בעשטימען אונז-זער אָרגאַניזמוס, דאַרום אייגנעט ער זיך פֿאַרטרעפֿליך פֿאַר די מאַטעריעלע שפֿעקולאַציען. דאַרום בעמראַכטען די היינטיגע מענער און פֿרויען דיזען הייליגען אַקט פֿון דער געש-לעכטליכער פֿערבינדונג, וועלכע שפּילט די גרעסטע און בעדייטענסטע ראָלע אין דער ענטוויקלונג און ערהאַלטונג דער מענשהייט, אַלס אַ קוועלע פֿאַר זייער פֿערווענליכען פּראָפּיט. און וואָלען מיר דען פֿערדאַמען דעם קולטור-מענשען, ווען ער בעמראַכטעט די חתונה פֿאַר אַ פֿערוואַרגונגס-אינסטימוט, ווען ער פֿרעגט צו ערשט בעפֿאַר ער פֿערבינדעט זיך אָפּזיעה: „ווער ביטעט מיר אַם מעהרסטען?“

ער זעהט אז די מאָדערנע געזעלשאַפֿט מעסט דעם ווערטה פֿון אַן אינדיווידואַם נאָך דער גרויסקייט פֿון זיין פֿער-מעגען. ער זעהט ווי דער רייכער לעבט אַ גוטען מאָג און פֿאַר די מהירען פֿון די פּאַלאַצען זעהט ער דאָס עלענד אין זיין שרעק-ליכסטען געשמאַלט. ער פֿיהלט די שוועריקייטען פֿון דעם קאַמפּף אומס דאַזיין און ער ווייסט בעשטימט, אז די געזעלשאַפֿט אונטערשטיצט איהם ניט אס גרינגסטען, ווען זיינע אייגענע קרעפֿטען זיינען צו שוואַך, צו קעמפּפֿען פֿאַר ברויט און לע-בען. אייס ריווען גרונד בעטראַכטעט דער מאָדערנער מענטש יעדען לעבענס-אַקט, אַלזאָ אויך די חתונה פֿון'ס מאַטעריעלען שטאַנדפּונקט און ער זוכט פֿון אַלע זיינע האַנדלונגען הערויס-צושלאָגען דעם גרעסטען נוצען.

וואָרום זאָל ער זיך אַלזאָ בעאיינפֿלוסען לאָזען פֿון דער ליבע, ביי אַ געווענליכען געשעפֿט ווי די חתונה? אפּשר ווייל עס וואָלט געווען אַ נוצען פֿאַר דער מענשהייט? אָבער וואָס קימערט איהם דען די מענשהייט? וואָס מהומ דען די מענש-הייט פֿאַר איהם? גיט זי איהם צו עסען, ווען ער איז הונ-געריג? פֿעזאַרגט זי איהם מיט אַ בעשעפֿטיגונג ווען ער גע-פֿינט ניט קיין אַרבייט? ערנעהרט זי זיינע קינדער ווען זיי שרייען נאָך ברויט? און ווען ער שטאַרבט, זאָרגט דען די מענש-הייט פֿאַר די עקזיסטענץ פֿון זיין פֿאַמיליע?

ניין! און ווייל די מענשהייט ענטזאָגט זיך פֿון אַלע דיזע פּפֿליכטען געגען איהם, דאַרום האָט ער אויך קיינע פּפֿליכטען געגען איהר און ער בעטראַכטעט די חתונה איינ-פּאך אַלס אַ מיטעל ווי צו פֿערגרעסערען זיין פֿערמעגען. די קאָנועקווענץ פֿון דיזע פֿערהעלטניסע איז די דעגע-נעראַציאָן דער קולטור-מענשהייט, און זייער אונמיטעלכאַרעס אָפּפֿער איז דאָס ווייב. דער מאָג ליידעט לאַנג ניט אַזוי שמערצליך פֿון די געגענווערטיגע פֿערהעלטניסע, ווי די

פֿרוי. ווען דער מאן פֿיהלט זיך ניט גענוג שמאַרק, אָדער ווען ער האָט ניט דעם נויטיגען מוטס צו נעהמען אויף זיך די פֿעראַנטוואָרטליכקייטען פֿון דעם פֿאַמיליענ־לעבען, אין אַ געזעלשאַפֿט, וועלכע איז די פֿיינדין און אויסבייטערין פֿון'ם מענשען, שמאַט איהם צו שיצען, ווען אַזאַ מאן וויל זיך ניט פֿערבינדען אָפֿיציעל, דאַן בלייבט ער איינפֿאַך אונפֿעהירראַט, אָהנע דאָס ער ברויכט דאַרום צו ענטזאָגען זיינער געשלעכט־ליכער בעפֿרידיגונג. דער אונפֿעהירראַטער מאן האָט פֿון דער געזעלשאַפֿט די שטילשווייגענדע ערלויבניס, צו געניסען די פֿריידען פֿון דעם געשלעכטליכען פֿערקעהר, ווי און וואו ער וועט נאָר קענען און ער קען זיך זאָגאַר בעריהמען מיט זיינע ערפֿאָלגען, אָהנע דאָס מען איהם דאַרום פֿעראַכטעט אָדער מאַראַליש פֿערפֿאָלגט. ווען דער מאן האָט געהירראַט צוליב מאַטעריעלע פֿאַרטהיילע, און ווען ער קען ניט געפֿינען ביי זיין פֿרוי די יעניגע בעפֿרידיגונג, וועלכע ער ווינטשט זיך, דאַן זוכט ער זיינע פֿריידען אַנדערשוואו, אָהנע, דאָס מען איהם בעמראַכטעט פֿאַר אַ פֿערברעכער, וועלכער מוז אויס־געשלאָסען ווערען אויס אַנשמענדיגע געזעלשאַפֿטען.

גאַנץ אַנדערש איז די לאַגע פֿון דער פֿרוי. די פֿרוי ביי די ציוויליזירטע פֿעלקער איז פֿאַלשמענדיג אָנגעוויזען אויף דער חתונה. זי קען נאָר געפֿינען אין דער הייראַט די פֿולע בעפֿרידיגונג פֿון איהרע פֿיזיאָלאָגישע בעדירפֿניסע. ווען זי וויל אויסאיבען די רעכטע פֿון אַ געשלעכטס רייפֿען אינדיווידואַם, אָהנע צו פֿערלירען די אַכטונג פֿון דער עפֿענטליכער מיינונג, דאַן מוז זי חתונה האָבען. דאָס איז דער איינציגער וועג פֿאַר איהר, זיך צו שיצען פֿאַר מאַטעריעלען עלענד און עפֿענטליכער פֿעראַכטונג.

אין דער היינטיגער געזעלשאַפֿט איז די פֿרוי אָנגעוויזען פֿיזיש און מאַטעריעל אויף דעם מאן. וואָס פֿאַר אַ שיקוואַל

האָט די געזעלשאַפֿט געשאַפֿען פֿאַר די אונפֿערהייראַטע מעד-
 כען? שוין די געוועהנליכע בעצייכנונג פֿאַר דיזע מעדכען
 כאַראַקטעריזירט זייער שמעלונג אין דער מאָדערנער געזעל-
 שאַפֿט, דען דער נאָמען „פֿאַרזעסענע בתולה“ איז די פֿער-
 קערפֿערונג פֿון אַלען שפּאַט, פֿון אַלער פֿעראַכטונג. דאָס
 אונפֿערהייראַטע מעדכען איז איינזאַמער און פֿערלאָזענער ווי
 דער וואַנדערער אין דער וויסמע, און זעלבסט ווען זי גרינדעט
 זיך אַן אייגענע היים, אַזוי בלייבט זי דאָך איינזאַם און אַליין
 דען די פֿריינדשאַפֿט מיט אַ מאַן, וועלכער זאָל איהר בעזוכען
 וועט איהר פֿערביטען די עפֿענטליכע מיינונג און ווען זי
 וויל ניט פֿאַרלירען איהר „גוטען נאָמען“ מוז זי האַנדלען נאָך
 די אַלגעמיינע געזעלשאַפֿטליכע מאָראַל-בעגריפֿען. ווייבליכע
 פֿריינדשאַפֿטען זיינען זעהר זעלטען און ביז צו אַ געוויסען
 גראַד זיינען זיי זאָגאַר אונגאַטירליך.

אַ פֿאַרמאָגענענער מענטש האָט נאַטירליך זאָפֿאַרט אַן
 אַנטוואָרט. ער זאָגט איינפֿאַך „וואָס האָט זי צו פֿרעגען נאָך
 דער עפֿענטליכער מאָראַל? זאָל זי לעבען און געניסען, דען
 עס איז לעכערליך צו אַפֿפֿערען זיין פֿערגעניגען צוליב דער
 געזעלשאַפֿטליכער מאָראַל“.

דיזע אַנטוואָרט איז געוויס ניט שלעכט, אָבער מיר
 דאַרפֿען קיינמאָל ניט פֿערגעסען, אַז דער גרעסטער טהייל
 פֿון די מענטשען און בעזאָנדערס פֿון די פֿרויען, זיינען ערצויגען
 און פֿול געשמופֿט געוואָרען מיט אַזעלכע פֿאַראַורטהיילען,
 דאָס זיי וועלען ליבער ליידען זייער גאַנץ לעבען, איידער צו
 פֿערלירען די „אַכטונג“ פֿון דער עפֿענטליכער מיינונג.

דער אונפֿערהייראַטער מאַן האָט טויערער מאָל בעסערע
 טשאַנסען, ווי זיינע ווייבליכע שיקזאַלס-גענאַסין. ער בעזוכט
 אַלע בעלער און קאַנצערטען, ער געהט אַליין אין די טהעאַ-
 טערס, אין קאַפֿעע הייזער, קורץ, ער האָט טויערער מיטלען

זיך צו צערשטרייען, וועהרענדר דאָס דאָזיין פֿון דעם אונפֿער-
היראָמען ווייב איז געוועהנליך ניט פֿיל בעסער, ווי דאָס
לעבען פֿון א געפֿאָנגענעם.

פֿאר דער פֿרוי גיט עס נאָר גאָנץ ווייניגע מיטלען צו
מאכען א זעלבסטמענדיגען לעבען. דאָס געוועהנליכע מעדענען
אויס דעם פֿאָלק פֿערקויפֿט איהרע אַרבייטס־קראַפֿט צו די
רייכע און דאָס שקלאַפֿישע דינסט־פֿערהעלטניס פֿערקריפעלע
און קאָרוםפירט איהרע כאַראַקטער־אייגענשאַפֿטען. דאָס
פֿאַבריק־מעדענען אָדער די אינדוסטריע־אַרבייטערין קען
שמאַרבען פֿון הונגער אין דער היינטיגער געוועלשאַפֿט, דען
מראָצדעם וואָס זי האָט דיוועלכע בעדירפֿניסע ווי דער מאַן,
מראָצדעם קען זי נאָר די העלפֿטע אַזוי פֿיל פֿערדינען, ווי
דער מענליכער ארבייטער.

און אַזוי בלייבט זי אָרעם און עלענדר, א לאַסט פֿאַר
זיך אַליין און אַנדערע. זי האָט דאָס בעוואוסטזיין פֿון איהר
אַבסאָלוטען צוועק און נוצלאָזיקייט, דאָס בעוואוסטזיין, אַז זי
קען זיך ניט פֿערדינען דאָס טעגליכע ברויט, דאָס געפֿיהל
פֿון איהר גרויזאָמער פֿערלאָזענהייט, דאָס אַלעס רויבט פֿון
איהר אַוועק דעם שמאַלץ פֿון דער זעלבסט־שמענדיגקייט.
און פֿון דיווען מעדענען, וואָס הונגערט און פֿירט, פֿון דיוועס
ווייב, וואָס ציטערט פֿאַר דער צוקונפֿט, פֿון איהר פֿערלאָנגען
מיר נאָך אַ מאַראַלישען העלדען־מוטה, און זי איז טאַקע אַ
העלדין. זי קען ניט טהון קיין טריט אָהנע צו בענענגען דער
פֿראַסטימוציאָן, וועלכע זי ערוואַרטעט יעדען אויגענבליק.

טויענדרע פֿרויען פֿיהרען אַזעלכען קאַמפֿ געגען די
בעדירפֿניסע פֿון זייער אייגענער נאַטור, אַ קאַמפֿ פֿאַר
וועלכען דער מאַן האָט אַבסאָלוט קיין פֿערשמענדרניס און
אונטער טויענדר מענער געפֿינען מיר אַפֿשר איין איינציגען,
וועלכער וואָלט זיין אין שמאַנדע דורכצופֿיהרען אַזעלכע

לעבען.

און וואָס פֿאַר אַ לאָהן געפֿינט די פֿרוי פֿאַר אַלע איהרע אַנשמרענגונגען, וואָס בימעט איהר די געזעלשאַפֿט דערפֿאַר, וואָס זי טרעט איהרע נאַטירליכע בעדירפֿניסע און אינסטינקט-מען מיט די פֿיס, צוליב דעם אונגעוויינערען ליגען פֿון דער עפֿענטליכער מאָראַל? גאָר ניט!

דאָס אַלטע, אונפֿעהייראַטע מעדכען, וועלכעס האָט געלעבט איהר גאַנצען לעבען, ווי אַ הייליגע, געפֿינט זאָגאַר אין זיך אַליין ניט קיין ענטשעדיגונג פֿאַר אַלע אַנשמרענגונגען און ענטבעהרונגען, וועלכע זי האָט ערטראַגען אין מאַטעריעלער און געשלעכטליכער בעציהונג, און וואָס עלטער זי ווערט דעסמאָ עפֿטער שטעלט זי זיך די פֿראַגע: וואָרום האָב איך אייגענטליך געקעמפֿט? וועמען האָב איך גענוצט מיט דיזען קאַמפֿ געגען מיר זעלבסט? פֿערדינט דען דיזע פֿייגע, עגאָאיסטישע געזעלשאַפֿט איבערהויפֿט, אָז איך זאָל אַכטען און אַנערקענען איהרע מאָראַלישע געזעצע, אויפֿאַפֿערענדיג דאָדורך דאָס גליק פֿאַן מיין גאַנצען לעבען? וואָלט עס ניט געווען טויזענד מאל בעסער פֿאַר מיר איבערהויפֿט ניט גערקעמפֿט צו האָבען?

די דורכשניטס-פֿרוי האָט בעגריפֿען גאַנץ גוט דאָס טרויעריגע שיקזאַל פֿון דעם אונפֿעהייראַטען ווייב און זי פֿיהלט, אַז די חתונה, ווי שלים זי זאָל ניט זיין איז אימער נאָך בעסער פֿאַר איהר, ווי דאָס איינזאַמע און זאָרגען-פֿולע לעבען פֿון דער פֿערזעסענער מויד. און ווער קען איהר דערפֿאַר פֿעראַורטהיילען, ווען זי זוכט צו נעפֿינען אַן עקזיסטענץ, אַ פֿערוואַרגונג פֿאַר'ן אַלטער? די געזעלשאַפֿט, וועלכע לאָזט איהר ניט קיין אַנדערע אויסוואַהל איז אַליין פֿעראַנטוואָרטליך פֿאַר איהרע טהאַט.

אַבער די פֿאַלגען פֿון דיזע פֿערכינדונגען צווישען מאַן

און פֿרוי זיינען אונפֿערמיידליך. די פֿרוי ניט זעהענדיג אין דעם מאָן דאָס אידעאל פֿון איהר ליבע, זאָנדרן נאָר דעם פֿערזאָרגער און ערנע־הרער, פֿיהלט זיך אין קיינער ווייזע סאָ- לידאַריש צו איהם. זי לעבט איינפֿאַך אזוי גוט ווי די אומד- שטענדע ערלויבען עס איהר, אויף די קאָסמען פֿון איהר מאָן, דען זי האָט יאָ נאָר געהייראַט אום צו מאַכען אַ לעבען.

די היינטיגע געזעלשאַפֿטליכע אָרגאַניזאַציען האָט געד- מאַכט דעם קאַמפּף אומ'ס דאַוויין שווערער און בימערער ווי עס איז קיינמאַל ניט געווען בעפֿאַר און דאָס איז די אורזאַכע, וואָרום דער מענש זוכט און געפֿינט אין דער חתונה אַ מי- מעל צו פֿערבעסערען זיינע מאַטעריעלע פֿערהעלטניסע. דער מאָן מאַכט יאָר אויף רייכע מעדכען און דאָס מעדכען אָהנע אַ פֿערמעגען הייראַט דעם ערשטען און בעסטען מאָן אום צו געפֿינען וועמען, ווער איהר זאָל ערנע־הרען.

נאָך דער האַכצייט פֿערוואַנדעלט זיך דאָס ווייב געוועהנליך אין אַ קאָסמשפּיליגעס לוקסוס-טהיער, וועלכעס האָט ניט דעם גרינגסטען נוצען פֿאַר זיין בעזיצער. אזוי שפּילען מאָן און פֿרוי אין דער חתונה די ראַלע פֿון צוויי פֿיינד, וועלכע זוכען זיך געגענווייטיג אויסצוביימען.

דער רב, דער גלח און דער בעזיצער פֿון דעם גרויסען מאָדערנע־געשעפֿט, זיי האָבען דעם איינציגען נוצען פֿון דער מאָדערנע הייראַט, דען די היינטיגע צושטענדע פֿערשאַפֿען זיי אַ גוטע קונדשאַפֿט.

3

עס גיט ניט קיין צוויי־פֿעל, אַז די הויפט אורזאַכען פֿון דעם ליגען פֿון דער חתונה זיינען צו געפֿינען אין דער היינ- טיגער עקאָנאָמישער אָרגאַניזאַציע פֿון דער געזעלשאַפֿט.

אָבער עס גיט אויך נאָך אַנדערע אורזאַכען. אַ גרויסע שולד אין דעם היינטיגען געגענוואָץ צווישען ליבע און חתונה, צווישען פֿאַרם און אינהאַלט, צווישען נאַטירליכע געפֿיהלען און אינסטינקטען און דעם געזעלשאַפֿטליכען צוואַנג טראָגט די מאָדערנע געשלעכטס-מאָראַל, וועלכע איז הויפטזעכליך אַ קאָנזעקווענץ פֿון דעם קריסטענטהום.

דויע לעכערליכע מאָראַל בעטראַכטעט דעם געשלעכטס אַקט פֿאַר אַ שרעקליכעם פֿערברעכען, זי האָט אויפֿגעדריקט אויף דויען אַקט דעם שטעמפעל פֿון דער שאַנדע און ערלויבט גיט צו רעדען איבער זאַכען, וועלכע האָבען די גרינגסטע בעציהונגען צו דער געשלעכטס-פֿראַגע.

דויע מאָראַל איז אַן אונגעהייערעם אטענטאַט געגען אַלע געזעצע פֿון דער נאַטור, און זי וואָלט גיט עקזיסטירט פֿאַר אַ האַלבע שמונדע, ווען דער מענש וואָלט גיט אויס-געפֿונען טויענדע אויטוועגען איהר היימליך צו איבערטערעטען יעדען אויגענבליק.

די מאָדערנע געשלעכטס-מאָראַל האָט גיט די קלענסטע בעגרינדונג זי האָט גיט דעם קלענסטען אַרגומענט, וואָס זאָל איהר געבען אַ בערעכטיגונג.

וואָרום זאָל אַן אַרגאָנישע פֿונקציאָן, אַ נאַטירליכער אַקט, וועלכער בילדעט די וויכטיגסטע האַנדלונג אין מענש-ליכען לעבען און וועלכער בעצוועקט די ערהאַלטונג און ענטוויקלונג פֿון דער מענשליכער ראַסע, וואָרום, פֿרעג איך, וואָרום זאָל דויער אַקט זיין ווייניגער מאָראַליש, וואָרום זאָל ער זיין ווייניגער אַנשמענדיג, ווי אַלע אַנדערע מענשליכע האַנדלונג-גען וועלכע בעצוועקען נאָר די ערהאַלטונג פֿון דעם אינדיוידואַם? וואָרום ווינען עסען און טרינקען מאָראַלישע האַנדלונגען, פֿון וועלכע מע קען רעדען איבעראַל, און וואָרום איז דער געשלעכטס-אַקט אַ זינד און אַ שאַנדע, וועלכע מען דאַרף

נאָר אויספֿיהרען אין געהיימען און וועלכע מען מוז אָבליי-
קענען אין דער עפֿענטליכקייט? וואַרום? וואַרום? וואַרום?
איז דען די געשלעכטליכע רייפֿקייט ניט דער העכסטער
גראַד פֿון אונזער אינדיווידועלער ענטוויקלונג? איז זי דען
ניט דער טריאומפֿ און די ערהאַבענסטע מאַניפֿעסטאַציאָן
פֿון דער מענשהייט?

אַלע אָרגאַנישע וועזען, פֿלאַנצען און מהיערע, פֿיהלען
דעם געשלעכטס-אַקט אַלס דעם ערהאַבענסטען אויסדרוק פֿון
זייער לעבענס-קראַפֿט און מיט דעם גרעסטען שמאַלץ מאַכען
זיי די גאַנצע נאַטור צום עדות פֿון זייער ליבע; די בלומען
מיט זייער דופֿט און דער פֿראַכט פֿון זייערע פֿאַרבען, די
פֿייגעל מיט זייער הערליכען געזאַנג און דער מענש אַליין
זאָל זיך שעמען, פֿון זיין מעכטיגסטען און ערעלסטען געפֿיהל,
ער אַליין זאָל בעטראַכטען די בעפֿרידיגונג פֿון זיינע נאָ-
טירליכסטע בעדירפֿניסע און אינסטינקטען פֿאַר אַ פֿערברעכען?
ניין, ריזע לעכערליכע מאַראַל האָט ניט אימער בעהערשט
די אַנשוואַונגען פֿון די מענשען. דער היפּאָקריטיזמוס איז ניט
אימער געווען דער מאַראַל-לעהרער פֿון'ם מענשען.

איך רעד יעצט ניט פֿון די ווילדע פֿעלקער, וועלכע
לעבען נאָך אין אַ נאַטירליכען און פֿרימיטיווען צושטאַנד.
ניין, איך רעד נור פֿון גרויסע קולטור-פֿעריאָדען, גייסטיגע
און מאַראַלישע ציוויליזאַציאָנען, וועלכע זיינען געווען גרעסער
ווי די מאַדערנע ציוויליזאַציאָן. איך רעד פֿון קולטור-פֿעריאָדען
ווי צ. ב. די גריכישע אָדער די אינדישע, וואו דער מענש
האָט בעטראַכטעט די געשלעכטליכע בעזיהונגען פֿון אַ נאָ-
טירליכען שטאַנדפּונקט, וואו ער האָט נאָך נישט געקענט דעם
אונטערשיעד צווישען גוטע אָרגאַנען און שלעכטע, צווישען
מאַראַל און נאַטירליכע ליידענשאַפֿטען.

אין ריזע פֿעריאָדען האָט דער מענש נאָך נישט געהאַט

קיין שאַנדע פֿאַר זיין נאַקעטהייט און אין דער פֿעראייניגונג פֿון צוויי געשלעכטס-פֿערשיערענע אינדיווידוען האָט ער נאָר ערבליקט דעם גרויסען און ערהאַבענען צוועק, די ערהאַלטונג און ענטוויקלונג דער ראַסע. אויס דיווען גרונד האָבען די גריבען און אינדיער בעטראַכטעט דעם געשלעכטס-אַקט אַלס די גרעסטע און וויכטיגסטע פֿון אַלע מענשליכע האַנדלונגען און דיווע נאַטירליכע אַנשוואונג האָט זיי געשיצט פֿאַר די ברוד-מאַלע און געמיינע פֿאַרשמעלונגען, וועלכע דער מאַדערנער מענש פֿערבינדעט מיט דיווען אַקט. די גריכישע און אינדישע קולטור האָבען די נאַטירליכע אינסטינקט פֿון'ס מענשען נאָך גיט אַזוי פֿערפֿעלשט ווי די מאַדערנע ציוויליזאַציען, זיי זיינען נאָך געווען דורכגעדרונגען פֿון בעוואונדערונג און דאַנקבאַרקייט פֿאַר דעם געשלעכטס-אַקט, וועלכער בילדעט די קוועלע פֿון לעבען אין גאַנצען וועלט-רוים.

מע האָט פֿערעהרט די געשלעכטס-אַרגאַנען אַלס סימ-באַלען פֿון דער פֿרוכטבאַרקייט און האָט אויפֿגעשמעלט בילדער פֿון זיי אין די טעמפלען און פֿריוואַט וואוינונגען.

זעהענדיג דיווע בילדער, הערענדיג רעדען מיט דער גרעסטער נאַטירליכקייט און אַפֿענהייט פֿון געשלעכטליכע אַנגעלעגענהייטען, האָט די יונגען אין גריעכלאַנד און אינדיען גיט געוואוסט פֿון יענער לעכערליכען אונטערענהייט אין געשלעכטליכע זאַכען, וועלכע בילדעט די גרונדלאַגע פֿון דער מאַדערנער ערציהונג. ווייל אַלע ערשיינונגען פֿון דעם געש-לעכטליכען לעבען זיינען געווען עפֿענטליך און קלאַר פֿאַר יעדען איינעם, ווייל מע האָט זיי בעטראַכטעט פֿאַר נאַטירליכע זאַכען, אַזוי ווי עסען און טרינקען, דאַרום האָט מען נאָך גיט געוואוסט פֿון יענע קראַנקהאַפֿטע געפֿיהלען און פֿאַר-שמעלונגען, וועלכע מיר געפֿינען ביי דער היינטיגען מענשען, און וועלכע זיינען נאָר די לאַגישע קאַנזעקווענצען פֿון דער

מאָדערנער געשלעכטס-מאָראַל, און דאָס איז געווען די אור-
זאַכע, וואָרום די מענשען זיינען געווען פֿיל ריינער און
עדלער אין זייערע דענקונגס-ווייזע איבער געשלעכטליכע
זאַכען ווי היינט.

די אורזאַכע, וואָס דער מענש האָט פֿערענדערט זיינע
מאָראַל-בעגריפֿע איז די קאָנועקווענץ פֿון די קריסטליכע
אנשוואַונגען, וועלכע בעהערשען דעם גייסט פֿון דער קולטור
מענשהייט. די גרונדלאַגען פֿון דעם קריסטענטהום, אַזוי ווי
מיר געפֿינען זיי אין די עלטעסטע שריפֿטען פֿון דיזער רעליגיאָן,
ענטהאַלטען אין זיך אַן אונגעהיירען ווידערשפּרוך, דען זיי
בערוהען אויף צוויי פּרינציפּען, וועלכע זיך אונטערשיידען
ווי וואָסער און פֿייער, און ווען די קריסטליכע רעליגיאָן
וואָלט געהאַט אַ לאַגישען דענקער אַלס גרינדער, אַזוי וואָלט
דיזער ווידערשפּרוך ניט מעגליך געווען.

אויף דער איינער זייט פּרעדיגט דאָס קריסטענטהום:
„ליבע דיין חבר ווי זיך זעלבסט! ליבע זאָגאַר דיין פֿינד!“
אויף דער אנדערער זייט ערקלערט דאָס קריסטענטהום,
אַז די ענדע פֿון דער וועלט איז ניט מעהר ווייט, אַז די
געשלעכטליכע בעפֿרידיגונג איז די שווערסטע פֿון אַלע חטאים
און אַז צניעות איז דער ווינשענס ווערטעסטער צושטאַנד פֿון
דער מענשהייט און די יעניגע מעלה, וועלכע געפֿעלט גאָט
אַם בעסטען.

פּרעדיגענדיג די ליבע צו דעם חבר, האָט דאָס קריסט-
טענטהום געמאַכט דעם נאַטירליכען אינסטינקט פֿון דער
מענשליכער סאָלידאַריטעט צו אַ רעליגיעזען געכאַט און האָט
דאָרויך אונטערשמיצט די ערהאַלטונג און ענטוויקלונג פֿון דער
מענשליכער ראַסע.

אַבער דערמיט וואָס דיזע רעליגיאָן האָט פֿערראַמט צו
דער זעלבער צייט די געשלעכטליכע ליבע, האָט זי צושטערמט

און פֿערניכטעט איהר אייגענעם ווערק; זי האָט פֿעראורטהיילט די מענשהייט צום אונטערנאָנג און בעקעמפֿלט די נאַטור מיט אַ טיפֿלישער גרויזאַמקייט.

דער פּרינציפֿ פֿון דער חבּר-ליבע האָט געמוזט עראָבערן דעם גייסט פֿון דער מענשהייט, דען ער האָט אַפּעלירט אין דעם מעכטיגסטען אינסטינקט, דעם אינסטינקט דער ערהאַל-טונג פֿון דער ראַסע. אָבער דער פּרינציפֿ פֿון צניעות פֿער-טרעט דאָס דירעקטע געגענטהייל און דאָס קריסטענטהום וואָלט ניט געפֿונען די קלענסטע אויסברייטונג, ווען עס וואָלט ניט ענטשטאַנדען אין אַ צייט, ווען די געזעלשאַפֿט איז געווען פֿאַלשמענדיג פֿערפֿוילט, דאָס געשלעכטס לעבען איז בעהערשט געוואָרען פֿון דעם נידריגסטען עגאָאיזמוס און עס איז מעהר ניט געווען ווי אַ קוועלע פֿון טהירישע פֿערגנגונגען. אין דיווער פּעראָדע איז דאָס קריסטענטהום געבאָרען און אום צו פּראָטעסטירען געגען די פֿערדאָרבענהייט פֿון דעם שטאַר-בענדען רוימערטהום האָט עס אָנגענומען דאָס פּרינציפֿ פֿון דער געשלעכטליכער רינהייט פֿאַר אַ נלויבענס זאַץ.

אָבער די קריסטליכע קירכע איז ניט געווען אומ-שטאַנדע דורצופֿיהרען דיעזעס פֿינסטערע און מענשען פֿיינדליכע פּרינציפֿ פֿאַר אַ לאַנגע צייט, דאַרום האָט זי עס נאָר בעשטימט פֿאַר די פֿליכט פֿון ווייניגע אויסגעוועהלטע פּעראָנען, ווי די פּריסטערס און מאָנאַשקעס. יאָ נאָך מעהר! דער נאַטירליכער אינסטינקט האָט זיך בעוועגט שטאַרקער, ווי דאָס רעליגיעזע פּרינציפֿ און די קירכע איז געווען גע-צוואונגען צו ערקלערען די חתונה פֿאַר אַ הייליגען אַקט. זאָגאַר ביי איהרע „אויסגעוועהלטע“ מענשען האָט די קירכע ניט געהאַט קיין גליק, דען גראַדע אין מיטעל-אַלטער, ווען דער קאַטהאָליציזמוס איז געשטאַנען אויף דער העכסטער שמופֿע פֿון זיין ענטוויקלונג ווינען די מאָנאַסטירען ניט רחמט

געווען, ווי עפענטליכע באַרדעלען.

אין דער ווירקליכקייט איז דאָס פּרינציפּ פֿון דער געד-
שלעכטליכער „אונשולד“ נאָר בעפֿאלגט געוואָרען פֿון מענשען,
וואָס האָבען געליטען פֿון רעליגיעזען וואַהנין, אַ קראַנקהייט,
וועלכע איז אימער פֿערבינדען מיט אַ שטערונג פֿון דעם
געשלעכטס-לעבען.

אַבער פּרינציפּיעל אַנערקענט דאָס קריסטענטהום נאָך
היינט דעם גרונדזאָץ פֿון דער געשלעכטליכער ענטהאַלמוואַמ-
קייט. אין זיינע אויגען איז דער געשלעכטליכער פֿערקעהר
אַ זינדע, ווען עס איז איהם אויך ערלויבט אין דער פּראַקסיס.
דיזע משונע'נע אידעע האָט אויסגעאיבט אים פֿערלויף פֿון
די יאָהר-הונדערטע אַ מעכטיגען איינפֿלוס אויף די ערציהונג
און ענטוויקלונג פֿון די מאָדערנע קולטור-פֿעלקער, און וי איז
די אורזאָכע, ווען מע בעמראַכטעט היינט די געעלעכטס
ליבע פֿאַר אַ שאַנדע און די אונטערדריקונג פֿון דעם גרונד
אינסטינקט דער נאַטור פֿאַר אַ גוטע זאָך.

עס איז זעלבסט פֿערשטענדליך, אַז די קריסטליכע מאַראַל
איז ניט געווען גענוג שמאַרק צו פֿערניכטען די נאַטירליכע
בעדירפֿניסע און ליידענשאַפֿטען אין'ם מענשען. אָבער עטוואָס
האַט זי דאָך פֿערטיג געבראַכט. זי האָט געמאַכט דעם מענ-
שען צום לינגער און היפּאָקריט, וועלכער פֿיהלט און האַנדעלט
אַנדערש, ווי ער זאָגט. דאָס קריסטענטהום האָט עס ניט
פֿערטיג געבראַכט צו פֿעהינדערען דעם געשלעכטליכען
פֿערקעהר צווישען מאַן און פֿרוי, אָבער דער מענש בעמראַכט
דיזען פֿערקעהר ניט מעהר אַלס אַ גוטע און ערהאַבענע זאָך,
יאַנדערען אַלס אַ פֿערברעכען, וועלכעס מע דאַרף נאָר אויסאיבען
געהיימטערהייט. און דיזער מאַראַלישער צוואַנג, דיזע היפּאָק-
ריטישע מאַסקע ערנידריגט אונז, זי מאַכט אונז צום לינגער
געגען אונז זעלבסט, געגען דער געזעלשאַפֿט און דאָס וועזן

וועלכעס מיר ליבען.

די קריסטליכע קירכע אָנערקענט נישט די ליבע, דאָרום האָט זי אויסגעשלאָסען דאָס ליבעס-געפֿיהל ביי אלע איהרע אינסטיטוציאָנען. די חתונה איז בעאיינפֿלוסט פֿון דער רעליגיעזער מאָראַל. נאָך דער טעאָלאָגישער אַנשוואַונג האָט די ליבע צווישען מאַן און פֿרוי אַבסאָלוט נישט צו מהון מיט דער הייראַט. ווען מע האָט חתונה, זאָ איז עס נישט דערפֿאַר, ווייל מע ליבט זיך, נאָר דערפֿאַר, ווייל מע ערפֿילט א געט-ליבען געבאַט.

דער פֿריסטער, וועלכער פֿעראַייניגט חתן און כלה פֿרעגט די פֿרוי אויב זי וויל געהאָרען איהר מאַן; אָבער ער פֿרעגט קיינמאָל נישט אויב זי ליבט איהם. פֿאַר איהם האָט דער בונד צווישען מאַן און פֿרוי, זיין בעגרינדונג אין דעם פֿערשפּרעכען, וועלכעס זיי האָבען געגעבען ביי דער חתונה, אָבער נישט אין דעם נאָמירליכען אינסטיטוט דער צווייגונג, וועלכע פֿיהרט צוזאַמען צוויי ליבענדע וועזען.

דאָס גאַנצע אָפֿיציעלע פֿערהעלטניס פֿון דער געזעלשאַפֿט צום געשלעכטליכען לעבען איז בעשטימט געוואָרען דורך די רעליגיעזע אַנשוואַונג. די געזעלשאַפֿט פֿערדאַמט די זינדעראַפֿטע נייגונגען פֿון פֿלייש, ד. ה. זי פֿערדאַמט די איינציגע בע-רעכטיגטע און נאָמירליכע ליבע.

די חתונה איז הייליג; מע דארף נישט איבערטערעמען דאָס „געטליכע“ געבאַט פֿון דער טרייקייט, אויך נישט דאָן. ווען מאַן און פֿרוי געפֿינען נישט די גרינגסטע בעפֿרידיגונג אין זייער צוזאַמען-לעבען.

עס איז מעגליך, אז די פֿרוי, וועלכע האָט געהייראַט אַהנע ליבע, זאָל שפּעטער קענען לערנען אַ מאַן, וועלכער ערוועקט איהרע ליידענשאַפֿטען. אָבער די מאָדערנע געזעל-שאַפֿט אַנערקענט נישט דיזע מעגליכקייט.

וואָס, דאָס ווייב זאָל דאַרפֿען ליבען? ניין דאָס קען ניט זיין. אַזאָ זאָך ווי ליבע, דאַרפֿען מיר ניט אַנאַרקענען. די פֿרוי האָט געהייראַט! דאָס איז אַלעס. גרעסערע אַנשפּריכע דאַרף זי ניט פֿאַרדערען. זי האָט אַ מאַן, און זי איז פֿערבונדען מיט דיזען מאַן דורך די חתונה. זי האָט די פֿאַליכט צו לעבען מיט דיזען מאַן און קיין זאָך דאַרף זי ניט מעהר אינמערערעסירען אין דער וועלט.

און ווען זי ערפֿיהלט ניט דיזע פֿאַליכט, דאָן מוז זי שראַנגען די שאַנדע און די פֿעראַכטונג פֿון דער גאַנצער געזעלשאַפֿט. אין פֿילע ציוויליזירטע לענדער האָט דער מאַן זאָגאַר דאָס רעכט צו טויטען זיין פֿרוי, ווען זי ברעכט די פֿאַליכט פֿון דער טרייקייט. אַ מעדכען האָט געמאַכט אַ ליבע מיט אַ יונגענמאַן, און זי האָט געמאַן דאָס, וואָס די נאַטור האָט געפֿאַרדערט פֿון איהר וואַרום זאָל זי וואַרטען אויף די לעכערליכע צערמאַניען פֿון דעם פֿריסטער אָדער אויף די שרייבערייען פֿון דעם בעאַמטען? וועה צו דער פֿערברעכעריין! זי ווערט אויסגעשמאַסען אויס די רייהען פֿון אַלע אַנשמענדיגע און מאַראַלישע מענשען און זאָגאַר דאָס קינד, וואָס זי האָט געבאַרען איז בעלאַדען מיט דער שאַנדע פֿון דער מוטער און קען זיך קיינמאַל ניט רייניגען.

די געזעלשאַפֿט פֿערטימט אויך דאָס רעכט צו גנבֿענען אָבער דאָך קען עס מאַנכעס מאַל פּאַסירען, אַז דער ריכטער פֿיהלט רחמנות מיט דעם גנב, וועלכער האָט צוגענומען אַ ברויט, ווייל דער הונגער האָט איהם דאַצו געטריבען: אין דאָס געפֿיהל פֿון רחמנות קען מאַנכעס מאַל פֿעראַורזאַכען, אַז דער ריכטער זאָל פֿריי שפּרעכען אַ מענשען, וועלכער איז אויס הונגער געוואָרען אַ פֿערברעכער. ד. ה. די געזעלשאַפֿט אַנער-קענט, אַז דער הונגער קען מאַנכעס מאַל זיין שטאַרקער, ווי

די אַכטונג פֿאַר איהרע געזעצע.

אַבער פֿאַר דער פֿרוי, וועלכע האָט געליבט טראָץ דער הייראַט, פֿאַר דאָס מעדכען, וועלכעס האָט געליבט אָהנע די חתונה, פֿאַר זיי קען די געזעלשאַפֿט ניט קיין ענטשולדיגונג. זי בעגרייפֿט ניט, אָן אויך די ליבע—אָזוי גוט ווי דער הונד-גער—קען זיין גענוג שמאַרק, צו צורייסען די קייטען פֿון דעם געשריבענען געזעץ.

מזו מען ניט גלויבען, אָן דיזע געזעצע, דיזע מאָראַל-אַנ-שוואַונגען זיינען ערפֿונדען געוואָרען פֿון אַלטע, אָבגעלעבטע מענער אָדער פֿון בעדירפֿניסלאָזע איינזכען (סריסים) ? *) ווי איז עס מעגליך געווען, אָן אַזעלכע אַנשוואַונגען זאָלען בעהערשען די געזעלשאַפֿט זייט יאָהר הונדערטע, טראָצדעם די זקנים און איינזכען בילדען נאָר אַ קליינע מינאָריטעט צו דער אונגעהייערער מאַסע פֿון יונגע און לעבענסקרעפֿטיגע מענער און פֿרויען ?

אַבער דיזע אַנשוואַונגען בעהערשען נאָר ניט די געזעל-שאַפֿט אין דער ווירקליכקייט. עס איז נאָר די פֿאַלשע מאַס-קע, וועלכע מיר זעהען און נאָך דיזער מאַסקע בעאורטהיילען מיר דאָס גאַנצע געזעלשאַפֿטליכע לעבען.

עס איז וואָהר, די געזעלשאַפֿט אַנערקענט די אונמענשליכע געזעצע, זי אַנערקענט די הערצללאָזע מאָראַל, אָבער זי אַנער-קענט איהר נאָר פֿאַר דער עפֿענטליכקייט, דען אין געהוימען האַנדעלט יעדער איינער געגען די מאָרדערנע מאָראַל-אַנשווי-

(*) איינזכען זיינען געשלעכטלאָזע מענער, אין דער טערקיי, פֿערסיען און אנדערע אַרענטאלישע לענדער געברויכט מען זיי אַלס וועכטער אין די האַרעמס פֿון פֿאַרנעהמע מאָהעמאָדאָנער. דורך אַן אָפֿעראַציאָן אין די געשלעכטס טהיילע רויבט מען פֿון זיי אַוועק דאָס בעדירפֿניס און די פֿעהיגקייט צו קענען געברויכען אַ פֿרוי.

דער איבעזעצער.

אונגען. ווען די געולשאַפֿט אַנערקענט ניט די בערעכטיגונג פֿון דער ליבע, דאַן בעגעהט זי אַ היפּאָקריטישע האַנדלונג. אויף דער איינער זייט בוקט זי זיך פֿאַר דעם ריכטער, וועלכער פֿעראורטהיילט די אשת-איש/ניצע, זי האָט די גרעס-מע אַכטונג פֿאַר דער פֿאַרנעהמער דאַמע, וועלכע יאָגט אַוועק איהר דינסט מעדכען, ווען זי בעמערקט ביי איהר די פֿאַלגען פֿון דער ליבע; אָבער אויף דער אַנדערער זייט קלאַפּט זי בייפֿאַל צו דעם דיכטער, וועלכער זינגט פֿון דער ליבע, ניט רעדענדיג פֿון דער חתונה קיין וואָרט. יעדער איינער זאָגט, אַז צו געהאַרקען די נאַטירליכע געפֿיהלען איז אונמאַראַליש, אָבער אין געהיימען בעפֿרידיגט ער זעלבסט דיזע געפֿיהלען אָהנע זיך דאַרום צו בעטראַכעטן פֿאַר אַ שלעכטען מענש. די טהעאָריע פֿון דער רעליגיעזער מאַראַל עקזיסטירט נאָר דאַרום, ווייל קיינער פֿאַלגט איהר ניט אין דער פּראַקסיס. די גאַנצע קולטור-מענשהייט קען מען פֿערגלייכען מיט אַ גרויסער קאַנספּיראַטאָרישער געזעלשאַפֿט. אין דער גאַס בוקען זיך אַלע פֿאַר די טהעאָלאָגישע געבאָט, אָבער אין דער היים לאַכען זיך אַלע אויס דאַפֿון.

אום צו קענען ריכטיג בעאורטהיילען די חתונה, מוזען מיר זיך בעפֿרייען פֿון אַלע פֿאַראורטהיילען, מיט וועלכע מיר זיינען ערצויגען געוואָרען. מיר מוזען אַוועק מאַכען מיט די אַלמע געוואָנהייטען און זיך פֿאַלשמענדיג עמאַנציפּירען פֿון דער טהעאָלאָגישער מאַראַל.

(מיר מוזען בעטראַכען דעם מענשען אַלס אַ נאַטירליכעס בעשעפֿניס, מיר מוזען איהם בעטראַכען אין צוזאַמענהאַנג מיט דער גאַנצער נאַטור. ווען מיר ווילען פּריווען די בערעכ-טיגונג פֿון אירגענט אַן אינסטיטוציאָן, דאַן מוזען מיר צו ערשט פֿרעגען, אויב איהר עקזיסטענץ בעפֿרידיגט די אינטערעסען און גרונד-אינסטינקטען פֿון דער גאַנצער ראַסע. ווען מע

בעטראכטעט די חתונה פֿון דיווען שטאנדפונקט, דאָן איז עס געוויס אַ גרויסע פֿראַגע, אויב זי קען אויסהאַלטען די קריטיק, דען עס איז שווער צו בעוויווען, אויב זי איז דער נאַטירליכסטער צושטאַנד פֿון אונזער געשלעכטליכען לעבען.

מיר האָבען געזעהען, און די עקאָנאָמישע אָרגאַניזאַציען דער געזעלשאַפֿט האָט געמאַכט פֿון דער חתונה אַ געוועהנליכ-כעס געשעפֿט. מיר האָבען אויך געזעהען, און די טהעאָלאָגישע זועלט אַנשוואַונג אַנערקענט ניט די בערעכטיגונג פֿון דער ליבע. יעצט קומט די לעצטע וויכטיגע פֿראַגע: „איז די חתונה נאָר דאַרום אַ ליגען, ווייחל איהר גרונדלאַגע איז ניט די ליבע, זאָנדערען די מאַטעריעלע פֿערזאָרגונג? איז זי נאָר דאַרום אַ ליגען, ווייל די רעליגעזע מאָראַל אַנאַרקענט ניט אַזאַ זאַך ווי ליבע? אָדער איז די חתונה אַפֿשר אין גאַנצען אַ ליגען; איז זי אפֿשר איבערהויפֿט ניט אַן אונאַטירליכע פֿאָרם פֿון דעם געשלעכטליכען פֿערהעלטניס צווישען מאַן און פֿרוי? איז די הייראַט ניט אויך אַ ליגען, ווען זי ווערט געשלאָסן סען אויס ליבע? מוז זי ניט אימער בלייבען אַ ליגען, ווען מע אַנערקענט די נאַטירליכע בערעכטיגונג פֿון די ליידענ-שאַפֿטען?

אונזערע גאַנצע געשלעכטליכע בעציהונגען זיינען אַזוי פֿיל קאָרומפּירט און פֿערדאַרבען, דאָס מיר קענען זיך נאָר זעהר שווער מאַכען אַ פֿאָרשטעלונג פֿון דעם אַ מאָליגען נאַטור צושטאַנד און עס איז נאָר גאַנץ שווער אויסצוגעפֿינען, וועלכע פֿאָרם אין דעם געשלעכטס-לעבען איז פֿיזיאָלאָגיש אַס בעהרסטען בערעכטיגט. מיר קענען זאָגן ניט אונטערשיידען, דאָס, וואָס עס איז געפֿעלשט, די יאָהרהונדערט לאַנגע געוואָנהייט, לאַזט אונז בעטראַכטען פֿיעלע זאַכען פֿאַר גאַנץ נאַטירליך און זאָלען זיי אויך זיין די אוננאַטירליכסטע, וואָס עס קען נאָר געבען. אָבער די קריטישע בעאַכטונגען פֿון דער מענשליכער

פסיכאלאגיע און די נייעסטע פֿארשונגען איבער די געשלעכט-ליכע פֿערהעלטניסע ביי די העכערע טהיערען האָבען געשאַפֿען רעוולטאַמען, מיט וועלכע די אַנהענגער פֿון דער בעשטעהר-ענדער „אַרדנונג“ האָבען אַבסאָלוט ניט קיין אורזאַכע צו זיין צופֿרידען.

די הייראַט, אַזוי ווי זי האָט זיך היסטאָריש ענטוויקעלט ביי די קולטור-פֿעלקר בערוהט אויף דער אַלגעמיינער אַנער-קענונג דער מאַנאָגאַמיע. (צוואַמענלעבען פֿון אַ בעשטימטען מאַן מיט אַ בעשטימטער פֿרוי). עס שיינט אָבער, אַז די מאַנאָגאַמיע איז ניט קיין נאַטירליכער צושטאַנד פֿון'ס מענשען דען אין דער ווירקליכקייט בעשמעהט אַ גרויסער ווידערשפּרוך צווישען דעם אינדיווידועלען אינסטינקט און די געזעלשאַפֿט-ליכע פֿאַרמען פֿון דעם געשלעכטס-לעבען, און דיווער ווידער-שפּרוך איז די אורזאַכע פֿון אַ בעשמענדיגען קאַמפּף צווישען אונזערע געפֿיהלען און די געזעלשאַפֿטליכע מאַראַל, צווישען פֿאַרם און אינהאַלט, וועלכער מאַכט די חתונה צו אַן אייביגען ליגען.

די איינריכטונג פֿון דער הייראַט בערוהט אויף דער אינסטינקטיווער ערקענטניס, אַז די אינטערעסע פֿון דער ראַסע ערפֿאָדערט אַ געוויסע קאָנטראָלע פֿון דער געזעלשאַפֿט איבער די געשלעכטליכע בעציהונגען צווישען מאַן און פֿרוי. אָבער דאָס דיווע איינריכטונג האָט אָנגענומען דעם כאַראַקטער פֿון אַ לעבענס-לענגליכען בונד צווישען אַ בעשטימטען מאַן מיט אַ בעשטימטע פֿרוי, דאָס האָט אַבסאָלוט ניט צו טהאָן מיט דער אינטערעסע דער ראַסע, עס איז אויך ניט קיין נייטווענדיגע לעבענס בעדינגונג פֿאַר דעם מין, וועלכע האָט זיינע וואַרצלען אין דעם זעלכסט-ערהאַלמונגס-אינסטינקט, נין, דיווע איינריכ-טונג איז נאָר אַ קאָנועקווענץ פֿון דער ווירטשאַפֿטליכער אָרגאַניזאַציע דער געזעלשאַפֿט און זי וועט פֿערשווידערן אין

דעם אויגענבליק, ווען עס וועט פֿערשווינדען דיזע אָרנאָמאָציאָן.
 די אַנשוואַונג, אָדער די חתונה מוז טראָגען דעם באַראַקטער
 פֿון דער מאַנאַגאַמיע, דיזע אַנשוואַונג נעפֿינט איהר בעגריי-
 דונג אין דעם היינטיגען סיסטעם. אין אַ געזעלשאַפֿט, וועלכע
 אַנערקענט ניט קיין ווירטשאַפֿטליכע סאַלדאַריטעט, אין אַ
 געזעלשאַפֿט אין וועלכער יעדער איינער זאָרגט נאָר פֿאַר זיך
 אליין, ניט קוקענדיג, ווען דער אַנדערער געהט צו גרונד, אין
 אַזאַ געזעלשאַפֿט מוזען די קינדער שטאַרבען פֿון הונגע-
 ר, ווען די עלטערען ערהאַלטען זיי ניט און גרויסציהען, די מו-
 טער קען אליין ניט טראָגען די לאַסט פֿון דער קינדער-
 ערהאַלטונג, דען אין אונזער ענאָאיסטישע געזעלשאַפֿט בעצאָהלט
 מען די אַרבייט פֿון דער פֿרוי אַזוי שלעכט, אַז זי קען
 זיך אליין ניט ערנעהרען: זיי אַזוי זאָל זי דאַן נאָך ערנעהרען
 איהרע קינדער, מען מוז אַלזאָ צווינגען דעם פֿאַמער מיט צו
 העלפֿען די קינדער צו ערנעהרען. אַבער דיזער צוואַנג איז
 נאָר אַוספֿיהרבאַר, ווע מען שמידעט אַ קייט, וועלכע פֿערביי-
 דעט דעם מאַן לעבענסלענגליך מיט דער פֿרוי, וועלכע ער
 מאַכט צור מוטער, און דיזע קייט איז די חתונה.

דאָמיט עס זאָל אַבער ניט ענטשטעהען קיין נעפֿאַהר,
 דאָמיט איין מאַן זאָל ניט פֿעראַנטוואָרטליך געמאַכט ווערען
 פֿאַר דעם צווייטען, האָט מען בעשטימט, אַז אַ מאַן זאָל נאָר
 געשלעכטליך פֿאַרקעהרען מיט איין פֿרוי און אַ פֿרוי מיט איין
 מאַן, דאָס איז די חתונה אויף דער גרונדלאַגע פֿון דער
 מאַנאַגאַמיע.

אויף אַזאַ אַן אַרט איז אַלעס אין דער בעסטער אָרדנונג.
 דו ווילסט אַ פֿרוי ?

זעהר גוט! אַבער דו מוזט זיך פֿערפֿליכטען צו זאָרגען
 פֿאַר דיין נאַנצען לעבען פֿאַר איהרע קינדער.
 אפשר וועסטו פֿערלירען די סימפּאַטיע צו איהר, זעהר

שלים, אָבער דו האָסט איהר יעצט און מוזט איהר בעהאַלמען.
 דו געפֿינסט שפעטער אויס, אָז די וואָהל איז געווען אַ
 פֿאַלשע. לעכערליכע אויסרעדע! וואָרום האָסטו ניט בעסער
 געוועהלט?

דו ליבסט שפעטער אַן אַנדערע. וואָס פֿרעגט די געולשאַפֿט
 נאָך דינער ליבע. דו האָסט אַ פֿרוי און קינדער און עס איז
 דיין פֿפֿליכט צו זאָרגען פֿאַר זיי.

ווען מיר בעטראַכטען די זאך פֿון'ס שטאַנדפֿונקט דער
 ענאָאיסטישער געוועלשאַפֿטס-אָרגאַניזאַציאָן, דאַן איז דיזע אַנד-
 שוואַונג גאַנץ לאַגיש, אָבער פֿון'ס פֿסיכאָלאָגישען און פֿהייוו-
 אַלאָגישען שטאַנדפֿונקט אויס בעטראַכטעט רופֿט זי אַרויס די
 שלימסטע קאָנועקווענצען.

די חתונה ווערט געשלאָסען פֿאַר'ן גאַנצען לעבען. זאָלען
 מיר זאָגאַר אָננעמען, אָז די צוויי מענשען, וועלכע פֿאַראייניגען
 זיך אַפֿיציעל, פֿיהלען ווירקליך אַ גרויסע ליבע איינער צום
 צווייטען. אָבער יעצט קומט אַ שווערע פֿראַגע. וועט די ליבע
 נעדויערען דעם גאַנצען לעבען? קען זי איבערהויפט געדויער-
 ערען אזוי לאַנג?

זיינען צוויי מענשען איבערהויפט בערעכטיגט זיך צו
 פֿערפֿליכען פֿאַר אַ לעבענס-לענגליכע טרייקייט?

בעגריהען זיי ניט אַן אונגעהייערען לייכטזין צו שווערען
 אויף די אונפֿערענדערליכקייט פֿון אַ מאַמענטאַנען געפֿיהל.
 די פֿאַעטען, וועלכע האָבען דאָס צווייפֿעלהאַפֿטע פֿאַר-
 דינסט די פֿראַגע פֿון דער ליבע פֿערדונקעלט צו האָבען דאָס
 מע קען איהר מעהר ניט ערקענען, די פֿאַעטען האָבען שנעל
 אַן אַנטוואָרט אויף דיזע פֿראַגע. זיי זאָגען אייפֿאַך אָז די ווירק-
 ליכע ליבע ענדיגט זיך קיינמאַל ניט.

און ווען צוויי ליבענדע מענשען שיידען זיך שפעטער,
 זוויל זייער ליבע איז קעלטער געוואָרען, דאַן זאָגען אונזערע

דיכטער איינפֿאך: „דאָס איז ניט געווען די ריכטיגע ליבע.“
 דיוע אַנטוואָרט איז געוויס ניט קיין שווערע און יעדער
 איינער, וואָס בעטראַכט דאָס לעבען פֿון זיין ריכטיגער זייט, קען
 דעם גוטען פֿאָעט טויזענדע ביישפּילע געבען פֿון ליבע-פֿער-
 העלמניסע, וועלכע האָבען זיך אָנגעפֿאַנגען מיט דער גרעסטער
 ליידענשאַפֿט אָבער טראָצדעם זיינען זיך די ליבענדע אויס-
 אַנאַנדער געאַנגען.

און ווען דער דיכטער וויל אונז ענטפֿערען מיט זיין
 געוועהנליכער פֿראַזע, אָז די ליבע פֿון די צוויי מענשען איז
 ניט געווען די ריכטיגע, אזוי קען מען איהם זאָפֿאַרט ענטפֿערען
 מיט דער פֿראַגע, וואו עס געפֿינט זיך אייגענטליך דער אונ-
 טערשיעד צווישען דער „ריכטיגער“ ליבע און דער אונריכטיגער.
 זוי אזוי זאָל מען זיי ביידע אונטערשיידען, דען ביי ביידע
 געפֿינען מיר די זעלבע האַנדלונגען, די זעלבע צערמליכקייט
 די זעלבע אייפֿערזוכט, די זעלבע ראַמאַנטיק.

געוויס, עס גיבט פֿעלע, וואו די ליבע ענדיגט זיך נאָר
 מיט דעם לעבען. אָבער אויך ביי דיוע פֿעלע האַנדעלט עס
 זיך נאָר אום די מאַכט דער געוואָהנהייט, און דעם מאַנגעל
 אין איינפֿלוס פֿון אַנדערע זייטען. טראָץ דעם קען מען ניט
 אָבלייקענען, אָז אַזעלכע, פֿעלע זיינען מעגליך. פֿאַר דיוע
 אויסנאַהמס-פֿעלע איז די מאַנאַגאַמיע אַ נאַטירליכער און
 בערעכטיגטער צושטאַנד, דען ביי זיי איז די אויסערע פֿאָרם
 די ריינע אָבשפּיגלונג פֿון דעם אינערליכען פֿערהעלטניס פֿון
 צוויי מענשען.

אָבער ווען מען קען אויך ניט אָבשטריימען די מעגליכקייט
 פֿון אַזעלכע ליבעס-פֿערהעלטניסע, אזוי מווען מיר דאָך צו-
 געבען, אָז זיי בילדען נאָר אַקליינע, פֿאַסט אונזיכטבאַרע
 מינאַריטעט פֿון די אַלגעמיינע געשלעכטליכע פֿערבינדונגען
 און זאָגאַר אונזערע פֿאָעטען געבען דאָס צו.

ווי אָבער זאָלען האַנדלען די צאָהלאָזע אינדווידוען, וועלכע פֿערבינדען זיך אין אַ בעשטימטען אויגענבליק, גלויב- בענדיג, אז זייער ליבע איז אַן אייביגע, און וועלכע נאָך מאַנאמען אָדער יאָרען פֿלוצלינג איינזעהען, אז זיי האָבען בעגאַנגען אַ גרויסען אירטהום?
זאָלען זיך דיוע אינדווידוען פֿערבינדען אזוי שנעל ווי מעגליך?

אָבער באַלד ענדיגט זיך זייער ליבע און די לעבענס לענגליכע פֿעראייניגונג פֿון אזעלכע פֿערוואַנען, איז דאָן, פֿונקט אזוי אונערטרעגליך, ווי די חתונה, וועלכע עס ווערט געשלאָסען צוליב מאַמעריעלע אינטערעסען.
אָדער זאָלען זיי זיך אפשר ניט פֿעראייניגען, איידער זיי האָבען די פֿעסטע איבערצייגונג, אז זייער ליבע וועט געדויערען ביז צום טויט?

ליידער וואָלט דיוער וועג געווען עטוואָס צו שווער, די וואַהרע נאָטור פֿון די געפֿיהלען לאָסט זיך ערשט שפֿערטער בעשטימען, אָבער קיינמאָל ניט בעפֿאָר. אויף אזאָ אַן אַרט מווען די צוויי ליבענדע מענשען, וואַרטען ביז צור גסיסה, איידער זיי קענען זיך זאָגען מיט אַ גוטען געוויסען די ווערטער:

„אונזער ליבע איז געווען די ריכטיגע, דען זי האָט געדויערט אזוי לאַנג ווי דאָס לעבען און יעצט קענען מיר זיך מיט דער גרעסטע בערוהיגונג — בעגראָבען לאָוען.“
ווען די מענשהייט וואָלט פֿאָרדערען אזאָ אַ זיכערע איבערצייגונג אַלס די פֿאַרבעדיגונג צו דער חתונה, דאָן וואָלט מען מיר איבערהויפט ניט מעהר זעהן קיין חתן כלה אין דער וועלט.

עס איז געווען אַגרויסער גליק, וואָס שעקספיר'ס „ראַמעאָ און יוליאַ“ זיינען געשטאַרבען יונגערהיים, ווען די טראַגעדיע

וואָלט זיך ניט געענדיגט מיט דעם פֿינפֿטען אָקט, וואָהרהאַפֿ-
טיג איך בין ניט זיכער, אויב די סימפּאָטיע פֿון די ביידע
הערליכע, יונגע לייט, וואָלט זיך ניט האָבען אָבגעקילט.
איך האָב זאָגאַר שרעקליך מורא, אז ראָמעאָ וואָלט זיך גענומען
נאָך אייניגע מאָנאטען אַ לויבאָוניצע און יוליאַ וואָלט זיין
געטרייסט מיט אַן ערעלמאַן פֿון וועראַנאַ. און עס וואָלט דאָך
געווען אַן ענטזעצליכע זאַך, ווען דער עפּילאָג פֿון דער
„באַלקאַן-סצענע“ זאָל זיין אַ שידונגס-פּראָצעס, אַ גט
צווישען ראָמעאָ און יוליאַ.

איך געה אָבער נאָך ווייטער. אזוי ווי איך קען ראָמעאָ
און יוליאַ, וואָלט זיך זייער ליבע גאַנץ געוויס געענדיגט אויף
אזאַ אַן אַרט. זיי זיינען ביידע געווען זעהר יונג, זעהר
ליידענשאַפֿטליך און זעהר אונפֿערנינפֿטיג און עס איז אַן אַל-
מע ערפֿאַרונג, אז אַ ליבע, וואָס ווערט געשלאָסען אויף אַ
באַלל, און וועלכע ענטשטעהט דורך דעם ערשטען איינדרוק
פֿון אַ שעהנער, קערפֿערליכער ערשיינונג, קען ניט געדויערען
פֿילע נעכט, אין וועלכע מען „פֿערוועקסעלט דעם געזאַנג פֿון
דער נאַכטיגאַל מיט דעם מאָרגענ-גרום פֿון דער לערכע.“^{*}
קען מען אָבער דאַרום בעהויפטען אז ראָמעאָ און יוליאַ
האָבען זיך ניט געליבט? איך וויל זעהען דעם יעניגען וועל-
כער זאָל אויפֿשמעלען אזאַ בעהויפטונג. און ווען די יונגע
לייט וואָלמען חתונה געהאַט און זייער הייראַט וואָלט גענומען
אַ שלעכטע ענדע, דאַן וואָלט דאָס נאָך געווען אַ בעווייז
געגען די פֿוישע און מאָראַלישע בערעכטיגונג פֿון דער
חתונה.

^{*} די לערכע איז אַ פֿויגעל, די גאַנצע שמעלע בעזיהט זיך
אויף בעשטימטע סצענע פֿון שעקספּיר'ס טראַגעדיע ראָמעאָ
און יוליאַ.

אין דער ווירקליכקייט געפינען מיר אונטער 10000 מענער און פרויען אפשר איין איינציגעס פאָר, ביי וועלכען די ליבע זאָל זיך ערהאלמען פֿאַר'ן גאַנצען לעבען אָהנע דאָס די בעטרעפֿענדע פּערזאָנען זאָלען פֿיהלען אַ בעדירפֿניסע צו אַנדערע. אָבער עס איז גאַנץ זיכער, אַז די איבריגע 9999 מענשען האָבען בעשטימטע פּעריאָדען אין זייער לעבען, וואו זיי האָבען געפֿיהלט אַ שמאַרקען בעדירפֿנים צו פֿערקעהרען מיט אַן אַנדערען אינדיווידואַם, זיי האָבען געליטען, ווען זייער וואונש האָט ניט געפֿונען קיין בעפֿרידיגונג, און זיי זיינען געווען גליקליך ווען זייער וואונש האָט זיך ערפֿילט.

אָבער טראָצדעם, וואָס זייער צווייגונג איז געווען די ליידענשאַפֿליכסטע וואָס עס קען נאָר געבען, איז זייער ליבע שפּעטער קעלטער געוואָרען, ווען זיי האָבען געפֿונדען די בעפֿרידיגונג, וועלכע זיי האָבען געזוכט.

האָבען אַזעלכע מענשען אפשר קיין רעכט זיך צו פֿעראייניגען? נאָנץ געוויס! זייער פֿעראייניגונג מוז זאָגאר געפֿאָדערט ווערען אום אינטערעסע דער מענשליכער ראַסע. אָבער יעצט קומט די צווייטע פֿראַגע. קען די חתונה, דיזע לעבענס-לענגליכע קייט בעפֿרידיגען די בעדירפֿניסע פֿון דיזע מענשען? איז זי פֿערטרעגליך מיט זייער גליק?

קיין עהרליכער בעאַבאכטער פֿון דעם לעבען קען דיזע פֿראַגע ענטפֿערען מיט יאָ.

דער מענש איז טהאַטזעכליך קיין מאַנאַגאַמישעס טהיער און אַלע מענשליכע איינריכטונגען וואָס גרינדען זיך אויף דער מאַנאַגאַמיע זיינען מעהר אָדער וויינגער אוננאַטירליך, דען זיי זיינען נאָר אַ לאַסט פֿאַר'ן מענשען. אַלטע געוואנהייטען און פֿאַראורטהיילע בעווייזען נאָר ניט געגען דיזע בלאַג-לאַגישע טהאַטזאכע.

לאַמיר נאָר בעאַבאכטען די געהוימסטע און צאַרמעכט :

געפֿיהלען אין די הערצער פֿון צוויי ליבענדע מענשען. איז עס מעגליך, אז דאָס געליבטע וועזען זאָל אויספֿילען אין גאַנצן דעם פֿלאַץ אין דעם הערצען פֿון דעם ליבענדען וועזען, אזוי אז עס בלייבט ניט מעהר קיין געפֿיהל, קיין וואונש, קיין בעדירפֿנים פֿאַר אַן אַנדערעס וועזען ?

איך לייקען דאָס גאַנץ ענטשידען. ווער עס איז אויפֿריכטיג דער מוז צו געבען, אז מאַן און פֿרוי האָבען זאָגאַר אין דער העכסטער ליידענשאַפֿט פֿון אַ יונגער ליבע נאָך אַ דונקעלע עקע אין זייערע הערצער, וואו עס געפֿינען זיך די קיימען פֿון אַנדערע סימפּאַטיען און בעדירפֿניסע.

מע קען דיווע געהיימע געפֿיהלען אונטערדריקען, מע קען אפשר פֿאַרהינדערען, דאָס זיי זאָלען זיך ענטוויקלען. אָבער מע פֿיהלט זייער עקזיסטענץ און יעדער ווייסט, אז זיי וועלען גרעסער און מעכטיגער ווערען, ווען מע לאָזט עס צו. ווי שלעכט עס זאָל ניט קלינגען פֿאַר אונזערע היפּאָקריטישע וועלט, אזוי מוז איך עס דאָך אָפֿען זאָגען :

מע קען ליבען מעהרער פֿערוזאָנען אין דער זעלבער צייט, מיט דער זעלבער צערטליכקייט, און מען ברויכט אַב-סאָלויט ניט ריידען קיין ליגען, ווע מען פֿאַרויבערט יעדע פֿון די פֿערשידענע פֿערוזאָנען אויפֿריכטיג צו ליבען.

ווי גרויס עס זאָל ניט זיין אונזער ליבע צו אַ בעשטימט-מען וועהזען, אזוי פֿיהלען מיר דאָך אימער דעם איינפֿלוס פֿון דעם גאַנצען אַנדערען געשלעכט. דאָס ריינסטע, ליבענדע ווייב בלייבט אימער אַ טהייל פֿון דער אַלגעמיינער ווייבליכ-קייט און דער עהרליכסטער, ליבענדער מאַן בלייבט אימער נאָר אַ טהייל פֿון דער אַלגעמיינער מעגליכקייט. מיר פֿיהלען אימער די נאַטירליכע אַנציהונג פֿון דעם אַנדערען געשלעכט אין אונטער געוויסע גינסטיגע אומשטענדען, קען זיך ענטווי-קלען אויס דיווער אַלגעמיינען אַנציהונג, אַ צוניגונג צו אַ

בעשמימטען אינדיווידואים. אזוי איז געוועהנליך די ערשטע ליבע ניט אנדערש, אן איבערמראָנג פֿון דער אַלגעמיינער געשלעכטס-אַנציהונג אויף אַ בעשמימטע פֿערקערערונג פֿון דעם אנדערען געשלעכט און אין דער רעגעל איז עס דאָס ערשטע וועזען מיט וועלכען מע ווערט נעהנטער בעקאנט.

איך וויל דאָ אויסדריקליך ווידערהאַלען, אַז איך רעד יעצט נאָר פֿון דעם בעסערען און כאַראַקטער-פֿעסמען טהייל פֿון דער מענשהייט, דען פֿון דעם דורכשניטס מענשען לאַהנט זיך איבערהויפט ניט צו ריידען.

די אונבעדינגטע טרייקייט ליגט ניט אין דער מענשליכער נאַטור; זי איז ניט קיין פֿיזיאָלאָגישע ערשיינונג פֿון דער ליבע, און טראָצדעם מע פֿאַרדערט זי, אזוי איז דאָס נאָר דער אויסדרוק פֿון דעם עגאָאיסטישען געפֿיהל אין מענשען, אָבער קיינמאַל ניט אַ בעגרינדעטע נויטווענדיגקייט פֿון דער מענש-ליבער ראַסע.

דער בעסטער בעווייז, אַז די טרייקייט האַט ניט וואָס צו טהאָן, מיט דעם נאַטירליכען צוועק דער ליבע, דער בעס-טער בעווייז, אַז זי איז ניט מעהר, ווי אַ קינסטליכע זאַך, אַן אויסדרוק פֿון זעלבסט-זוכט און געוועהנליכער עגאָאיזמוס. איז דער אונטערשיד צווישען די פֿערפֿליכטונגען, וועלכע די געזעלשאַפֿט פֿאַדערט פֿון'ם מאַן, און וועלכע זי פֿאַדערט פֿון דער פֿרוי, ווען די געשלעכטליכע טרייקייט וואַלט געווען אַן אַרגאַנישע נויטווענדיגקייט פֿון'ם מענשען, דאַן האָט דער מאַן פונקט די זעלבע מאַראַלישע פֿליכטען, ווי די פֿרוי, אָבער דאָס איז ניט דער פֿאַל, די פֿאַדערונג דער טרייקייט אין דער ליבע, איז נאָר אַ מאַניפֿעסטאַציע פֿון דעם מענשליכען עגאָ-איזמוס; ווייל דער מאַן איז געווען שטאַרקער ווי די פֿרוי, דאַרום האָט ער אויסגעבילדעט די עפֿענטליכע מיינונג צו זיין פֿאַרטהייל און צום נאַכטהייל פֿון דער פֿרוי.

דער מאַן פֿאָדערט פֿון דער פֿרוי אונבעדינגטע טרייקייט, אָבער ער גיט איהר ניט קיין רעכט דאָס זעלבע צו פֿאָדערען פֿון איהם. ווען די פֿרוי איבערטערט דאָס געבאָט פֿון דער טריי-קייט, דאָן האָט זי בעגאַנגען אַ טויט-זינד און די אַלגעמיינע פֿעראַכטונג איז איהר שטראַף. ווען אָבער דער מאַן טהוט דאָס זעלבע, דאָן בעטראַכטעט מען עס פֿאַר אַ קליינען פֿעהלער, מען שמייכלט זאָגאַר איבער די צאָהלרייכע ליבעס-עפיוואָדען אין לעבען פֿון'ם מאַן. און דאָבוי דאַרפֿען מיר ניט פֿערגעסען, דאָס דער מאַן איז די מעהרסטע פֿעלע דער איניציאַטאָר די אַקטיווע פֿערוואַן, וועלכער ברעכט די פֿפֿליכט פֿון דער טרייקייט מיט געשטימטע אַכזיכטען און פֿולען בעוואוסטזיין, וועהרענד די פֿרוי שפּילט געוועהנליך נאָר אַ פּאַסיבן ראָלע און דער פֿאַל פֿון יוסף און פיטיפֿר'ס ווייב, געהערט צו די גרעסטע זעלטענהייטען.

אין אינדיען האָט דער ענאָאיזמוס פֿון'ם מאַן עררייכט זיין העכסטען גראַד. דער אינדיער בעטראַכטעט דאָס ווייב אַלס זיין אַבסאָלומעס אייגענטהום און די פֿאָרדערונג פֿון דער ווייבליכער טרייקייט האָט דאָרטען אָנגענומען אַזאַ גרויזאַמע פֿאַרם, אַז מען צווינגט זאָגאַר די אלמנה נאַכצופֿאַלגען איהר מאַן אין דען טויט, מע צווינגט די כלה צו בעשטייגען דעם שייטערהויפֿען און זיך לאָזען פֿערברענען לעבענדיגעהייט, ווען איהר חתן איז געשטאָרבען. דער מאַן אָבער האָט ניט די גרינגסטע פֿערפֿליכטונגען, ווען זיין פֿרוי איז געשטאָרבען און די עפֿענטליכע מיינונג האַלט עס פֿאַר אַ זעלבסט פֿערה-שמענדליכע זאַך, ווען ער זאָל נעמען זאָפֿאַרט אַ צווייטע פֿרוי.

אין אייראָפּאַ האָט דער ענאָאיזמוס פֿון'ם מאַן ניט ער-רייכט אַזאַ שרעקליכע פֿאַרם. נאָר אייניגע משועל'נע פּאַעטען רעדען פֿון אַ טרייקייט זאָגאַר נאָך דעם טויט, אָבער זאָגאַר

דיזע מענשעלאך זיינען ווייניגסטענס אויף אזוי פיל גערעכט, וואָס זיי פֿאָדערען דיזע טרייקייט פֿון ביידע געשלעכטער. מענשען מיט אַ געזונטען פֿערשמאַנד, גלויבען נאַטירליך ניט אין אַועלכע נאַרשקייטן; די אייראָפּעאישע מאָראַל גיבט וָ- נאַר צו — פּראָקטיש, ווי אויך טעאָרעטיש — אַז די ליבע קען זיך ענדיגען, זי גיבט צו אַז מענשען קענען ליבען מעה- רערע מאָל אין לעבען און אַז די טרייקייט ענדיגט זיך מיט דער ליבע. מע בעמראַכט עס פֿאַר נאַנץ מאָראַליש, ווען אַ מאַן אָדער אַ פֿרוי, וועלכע האָבען זיך גע'נט פֿערהייראַטען זיך צום צווייטען מאָל אָדער ווען אַן אלמנה זאָל זיך פֿעכני- דען מיט אַ נייען מאַן.

ווען די פֿרוי וואָלט געווען שטאַרקער פֿאַר דעם מאַן, דאַן וואָלטען אויך אונזערע בעגריפֿע איבער די טרייקייט האָ- בען אַ גאַנץ אנדער פֿאַרם. דאַן וואָלט די פֿרוי געהאַט דאָס עפֿענטליכע פֿרווועלעגניס, צו פֿערקעהרען מיט אנדערע מע- נער און דער מאַן וואָלט געווען דאָס אַפֿער פֿון דער עפֿענט- ליכער מיינונג.

עס איז זעהר שווער צובעשטימען די נאַטירליכע דויער פֿון דער ליבע, בעזאַנדערס אין דער היינטיגער געזעלשאַפֿט, מיט אונזערע לעבערליכע מאָראַל-אַנשוואַונגען. די וויסענשאַפֿטליכע בעאָבאַכטונגען פֿון די העכער ענטוויקעלטע טהיר-קלאַסען בע- ווייזען אונז, אַז די ליידענשאַפֿט פֿון אַ בעשטימטען מענליכען טהיער צו אַ בעשטימטען ווייבליכען געדויערט נאָר זעהר אַ קור- צע צייט און זאָנאַר ביי די ווייניגע טהיר-קלאַסען, ווי עס הערשט געוויסע טרייקייט, עקזיסטירט דיזע טרייקייט נאָר אזוי לאַנג ביז צו דער געבורט פֿון דעם ערשטען קינד, ווי שטאַלץ מיר זאָלען ניט זיין אויף אונזער אייגענשאַפֿט אַלס מענשען, אזוי איז עס דאָך אַן אונבעשרייטבאַרע טהאַטזאַכע, דאָס אום אויס צו געפֿינען דעם אונטערשיעד צווישען נאַטירליך און אוננאַטירליך ביי'ן

מענשען, מוזען מיר אונטערוועקן די צושמענדע און בעדיני-
גונגען אין'ס טהיר רייך, דען די מענשליכע ראסע ווערט
רעגירט פֿון די זעלבע לעבענס געזעצע, ווי די טהיר וועלט.
דיוע פֿערגלייכונגס מעטהאָדע פֿיהרט אונז צום שלום, אז די
ליבע ענדיגט ויך דאן, ווען זי האָט עררייכט איהר ציעל און
ערפֿילט איהר אויפֿגאַבע, פונקט ווי דער הונגער ענדיגט זיך,
ווען מיר האָבען בעפֿרידיגט דאָס בעדירפֿניסע צו עסען. ווען
דאָס איז דער פֿאַל, דאן האָט די חתונה פֿערלאָרען איהר
אַראַנשישע בערעכטיגונג און זי מוז ווערען פֿריהער אָדער
שפעטער אַ ליגען, זעלבסט דאן, ווען זי איז געשלאָסען
געוואָרען אויס ליבע.

געוויס, מע קען אָנפֿיהרען פֿילע אַרגומענטען געגען
דיוע אַנויכט, וועלכע מוז אונז לאָגישער ווייזע פֿיהרען צור
אַבשאַפֿונג דער הייראַט. דאָס הויפט אַרגומענט איז פֿאַלגענדעס:
עס איז מעגליך, אז דער נאַטירליכער אינסטינקט פֿון'ס מענשען
איז פֿאַליגאַמייש; (פֿאַליגאַמיע איז דער געשלעכטליכער פֿער-
קעהר מיט פֿערשידענע מענער און פֿערשידענע פֿרויען) עס
איז מעגליך, אז ער האָט דאָס בעדירפֿניס צו פֿערקעהרען מיט
פֿערשידענע וועזען פֿון דעם אַנדערען געשלעכט. אָבער דער
מענש האָט אויך נאָך אַנדערע אינסטינקטען. עס איז גראַדע
זיינע אויפֿגאַבע אַלס מענש, צו בעקעמפֿען זיינע אינסטינקטען
און בעדירפֿניסע, ווען ער ערקענט, אז זיי זיינען שלעכט און
שעדליך.

דיועס אַרגומענט האָט ליידער קיין פֿעסטען באַדען, פֿאַר
אַלעס איז עס לעכערליך צו בעצייכנען דעם פֿאַליגאַמישען
אינסטינקט אין מענשען אַלס שלעכט. וואָס פֿאַרע בעווייזע
קענען מיר בריינגען פֿאַר זיין שלעכט זיין? עס איז ביי זעצט
נאָך ניט בעווייזען געוואָרען, דאָס די פֿאַליגאַמיע זאָל זיין
שעדליך פֿאַר די ענטוויקלונג דער מענשהייט. און אזוי לאַנג

מיר האָבען ניט אַזעלכע בעווייזע, קענען מיר איהר קיינמאָל
 ניט בעמאָכטען פֿאַר אַ שלעכטע זאַך. אים געגענטהייל!
 מע האָט שוין געמאַכט די גרעסטע אַנשמערענגונגען דעם
 פֿאַליגאַמישען אינסטינקט צו אונטערדריקען, אָבער אַלעס איז
 געווען אומניס.

די רעליגיאָן האָט די פֿאַליגאַמיע פֿערפֿלוקט; דאָס געזעץ
 האָט איהר פֿערדאַמט; די עפֿענטליכע מיינונג ערקלערט איהר
 פֿאַר אונמאַראַליש, טראָצדעם עקזיסטירט זי בוי אַויפֿן היינ-
 טיגען טאַג אין אַלע קולטור לענדער, טראָץ מאָראַל און
 הייראַט.

אונטער הונדערט טויזענד מענער געפֿינען מיר אַפֿשר
 איין איינציגען, וועלכער קען זאָגען מיט אַ גוטען געוויסען, אז
 ער האָט נאָר פֿאַרקעהרט מיט איין ווייב אין זיין גאַנצען לעבען.
 ווען די פֿרוי כעפֿאַלגט שטרענגער דאָס פֿרינציפֿ פֿון דער
 געשלעכטליכער טרייקייט, ווי דער מאַן, אַזוי איז עס ניט
 דערפֿאַר, ווייל זי האָט ניט קיין בעדירפֿניס צו פֿערקעהרען
 מיט מעהרערע מענער, זאָנדערען נאָר דערפֿאַר, ווייל די
 אָפֿיציעלע מאָראַל בעוואַכט שאַרפֿער דאָס ווייב און כעשמאַפֿט
 זי האַרטער ווי דעם מאַן.

עס איז קלאָר און אונבעשטרייטבאַר, דאָס דער פֿאַלי-
 גאַמישער אינסטינקט, וועלכער האָט זיך ערהאַלטען צום טראָץ
 פֿון אַלע שטראַפֿען און מאָראַל אַנשוואַונגען, מוז זעהן טיעף
 בעגרינדעט זיין אין דער מענשליכער נאַטור, דען אונזערע גאַנצע
 ציוויליזאַציאָן איז ניט געווען אין שטאַנד איהם צו אונטערדריקען.
 אַן אַנדערער אַרגומענט פֿאַר די כערעכטיגונג און נויט-
 ווענדיגקייט דער מאַגאַנאַמיע איז פֿאַלגענדער:

עס איז וואַהר, דער קווינט עסענץ פֿון דער מענשליכער
 ליבע איז ניט אַנדערש, ווי דאָס נאַטירליכע באַדירפֿניס גע-
 שלעכטליך צו פֿאַרקערען מיט אַ כעשטימטען אינדיווידואַם.

אָבער מיר געפֿינען נאָך א צווייטען עלעמענט אין דער ליבע, די גייסטיגע געמיינשאַפֿט פֿון דעם געליבטען וועזען, די פֿריינד-שאַפֿט, און דיווער עלעמענט איז שטאַרקער און דויערהאַפֿטער, ווי דער פֿילאָזאָפֿישער עלעמענט. עס איז גאָר געוויס, דאָס די געפֿיהלען, וועלכע פֿערבינדען אונז מיט אַ געליבטען ווע-זען, זיינען ניט מעהר די זעלבע, ווען מיר האָבען עררייכט אונזער זיעל, דעם בעזיץ פֿון דיווען וועזען. אָבער אויך אונזער רע שפעטערע געפֿיהלען זיינען נאָך גענוג שטאַרק, גענוג מעכטיג, אום דעם וואונש און די נויטווענדיגקייט פֿון אַ לע-בענסלענגליכען צוזאַמענלעבען צו באַגרינדען.

לאָמיר אַלואַ דיווען אַרגומענט עטוואָס נעהער בעטראַכט-טען און אונטערזוכען זיין לאָגישע בערעכטיגונג.

עס איז מעגליך, דאָס ביי צוויי גייסטיג העכער שמעהענדע וועזען, וועלכע זיינען פֿערבונדען, דורך אַן אידעאלע פֿריינד-שאַפֿט, עס איז מעגליך, דאָס ביי דיווע מענשען האָט די מאָנאָגאַמיע אַ פֿעסטערען באַדען, ווי געוועהנליך.

אָבער זאָגאר ביי די טרייעסטע און אידעאלסטע כאַ-ראַקטערע, ווי מעכטיג עס זאָל ניט זיין זייער ליידענשאַפֿט, אויך ביי זיי געפֿינען מיר אַ פֿערענדערונג אין זייער ליבע, נאָך דער ערשמער צייט פֿון דער חתונה אָדער נאָך דעם געבורט פֿון'ם ערשמען קינד. אַפֿשר פֿיהלען זיי ניט אזוי שטאַרק דעם יאָך פֿון דער הייראַט, ווי אַנדערע, אָבער אויך זיי האָבען נישט קיין שוץ געגען אַ נייע ליידענשאַפֿט, אַ נייע ליבע, וועלכע זאָל אויפֿוועקען זייער בעדירפֿנים צו אַן אַ אַנדער וועזען.

נאַטירליך האָט די מאָנאָגאַמיע אַ מעכטיגע אונטערשטי-צערין, די געוואָנהייט.

די געוואָנהייט איז אַ שוץ, ווען אויך אַ זעהר שוואַכער שוץ, געגען דעם פּאָליגאַמישען אינסטינקט אין מענשען. ווען

דאָס צוואַמלעבען פֿון צוויי מענשען, וועלכע האָבען זיך געליבט פֿאַר א קורצע צייט, און וועלכע האָבען דאָרויך בעוויזען אַ האַרמאָנישען געפֿיהל צווישען זיך, ווען אזא צור-זאמענלעבען געדויערט לענגער, ווי די ליבע דאָן איז עס פֿיל פֿאַך צוריקצופֿיהרען אויף די געוואָנהייט. די געוואָנהייט איז אין דיווען פֿאַל די מוטער פֿון דער טרייקייט. אפשר פֿיהלען אזעלכע פּערזאָנען ניט מעהר קיין שפור פֿון ליבע צו איינאַנדער, ווען זיי האָבען צוואַמען געלעבט אַ קורצע צייט; אפשר עקזיסטירט מעהר זאָגאַר קיין אינערליכע פֿריינדשאַפֿט צווישען זיי, אָבער די געוואָנהייט האַלט זיי צוואַמען.

ווען די וואַרצל פֿון א בוים ווערט פֿערשטיינערט, דאָן פֿערליערט זי נאָך און נאָך אלע איהרע פֿריהערדיגע אינער-ליבע בעשטאַנד טהיילע, וועלכע מוזען פּלאַץ מאַכען פֿאַר פֿרעמדע שטאַפֿען. דויער פֿאַרגאַנג געדויערט אַ לאַנגע צייט. די אויסערליכע פֿאַרם פֿון דעם וואַרצל בלייבט די זעלבע, אָבער איהרע אמאָליגע אָרגאַנישע צוואַמענוועזונג איז געווארען אַן אנדערע. די אויסערליכע געשטאַלט פֿון דער וואַרצל איז געבליבען די אַלטע אָבער דער אינהאַלט האָט זיך פֿער-ענדערט.

די זעלבע ערשיינונגס-פֿאַרם געפֿינען מיר אויך אין דעם צוואַמען לעבען פֿון געוויסע מענשען. ביי זיי איז די ליבע פֿערשוואַנדען געוואָרען, ניט מיט אַמאָל, נאָר לאַנגזאַם, נאָך און נאָך, ביז זייערע געפֿיהלען זיינען אינגאַצען פֿערשטיינערט געוואָרען. צו לעצט בלייבט נאָר נאָך די אויסערליכע פֿאַרם פֿון'ם צוואַמען לעבען, אָבער דער אינהאַלט איז פֿערשוואַנדען געוואָרען אין גאַנצען.

און דויע אויסערליכע, קאַלטע און לעבענסלאָזע פֿאַרם איז טראָץ איהר טויטקייט שטאַרק און ווידערשטאַנד-פֿעהיג, דען

זי איז בעגרינדעט אויף דער געוואָנהייט. ווען עס זיינען דאָ קינדער, דאָן איבערטראָגט זיך די צערמליכקייט פֿון די עלטערען אויף די קינדער און עס ענט-שמעהט אַ נייע ליבע, וועלכע פֿערבינדעט די עלטערען פֿעסם צוזאַמען. טראָצדעם, וואָס די ליבע איז שוין לאנג פֿערשוואונ-דען געוואָרען.

אויסערדעם ווערט דער ליבעס-אינסטינקט זעהר פֿיל אָב-געשוואַכט דורך דאָס באַנד פֿון דער חתונה און ווען די וועס באַנד איז אויך ניט גענוג שטאַרק צו דערשטיקען יעדע אַנד-דערע נייגונג, אזוי זיינען זיי דאָך לייכטער צו אונטערדריקען דען די חתונה האָט געמאַכט אויס דעם צוזאַמען לעבען אַ געוואָנהייט. צו לעצט בלייבט נאָר נאָך איבער אַ טיפֿע און זיסע ערינערונג פֿון די פֿערגאַנגענע ליבעס-צייט און דיזע ערינערונג שאַפֿט אַגעוויסע דאַנקבאַרקייט צו דעם וועזען, וועלכעס מע האָט אַמאָל געליבט. דיזע דאַנקבאַרקייט איז אויך נאָך אַ געד-וויסע שטיצע פֿון דער מאַנאַגאַמיע.

אָבער טראָץ אַלע דיזע גרינדע, גיבט עס דאָך טויזענדע פֿעלע, וואו קיין זאך איז אין שטאַנדע צו אונטערדריקען אַ נייע ליידענשאַפֿט, וועדער די געוואָנהייט נאָך קינדער, וועדער דאַנקבאַרקייט נאָך עראינערונגען.

טהעאָרעטיש אַנאַרקענט די געזעלשאַפֿט אויך די בערעכ-טיגונג פֿון דיזע פֿעלע און אין פֿערשידענע, פֿאַרטגעשרימענע לענדער האָט זי איינגעפֿיהרט די שיידונג.

אָבער אין דער פּראַקטיק בעפֿעסטיגט מען נאָך דאָס פֿאַראורטהייל פֿון דער מאַנאַגאַמישער טהעאָריע און די יעניגע פּערזאָנען, וועלכע האַנדלען נאָך זייערע נייגונגען, מוזען פֿיהלען דעם דרוק פֿון דער עפֿענטליכער מיינונג.

דיזעס פֿאַראורטהייל און די פֿורכט פֿאַר דער עפֿענטמענ-טליכער מיינונג זיינען די אורזאַכען, וואָרום פֿילע שוואַכע

כאַראַקטערע ציהען פֿאַר דעם ליגען פֿון דער וואַרהייט. זיי ציהען פֿאַר זיך געגענווייטיג צו בעטרויגען, אַנשמאַט עהרליך און פֿריי פֿונאַנדער צו געהען.

אַזוי לאַנג די געזעלשאַפֿט וועט ניט אַנערקענען די בע-
רעכטיגונג פֿון פֿריי צו האַנדלען אין דיזע פֿעלע, זאָ לאַנג
די עפֿענמליכע מאַראַל, וועט ניט אַכטען יענע מענשען, וועלכע
זיינען ענטשלאָסען צו צוברעכען די פֿאָרם, ווען דער אינהאַלט
איז פֿערלאָרען געגאַנגען, מענשען, וועלכע ווילען ניט פֿראַס-
טיטואירען זייערע נאַטירליכע געפֿיהלען, אַזוי לאַנג וועט אונזער
געשלעכטס-לעבען בלייבען אַ קוועלע פֿון קאַרופּציאָן און
היפּאָקריטיזמוס.

ערשט ווען די אַלגעמיינע אַנשוואַונגס-ווויזע, וועט אַנער-
קענען די נאַטירליכע ליידענשאַפֿטען און בעדירפֿניסע ערשט
דאָן, וועט אונזער געשלעכטס-לעבען ערהאַלטען זיין נאַטירליכע
און בערעכטיגטען כאַראַקטער.

— ענדע —

אויפֿמערקזאם !

אין פערלאג פון דער גרופע „פרייהייט“ זיינען
פאלגענדע בראשורען צו בעקומען:—

דער מענש פֿון סעבאסטיאן פֿאַר.
דער וואהרער ציעל פֿון אַנאַרכיזמוס . . . „ ב. סטיינלע,
דער שטאַט און זיין ראָלע אין דער געשיכטע „ פ. קראפֿאַטקין.
געדאַנקען פֿון רעוואָלוציאָן . . . „ פ. קראפֿאַטקין.

קירצליך וועט ערשיינען

„דער ליוגען פֿון רעליגיאָן“

פֿון דר. מאַרקס נאָרדווי.

לעזט די נייע בראָשורע

„צום יונגען דור“

פֿון פ. קראפֿאַטקין

אלע בעשטעלונגען און געלדער צו אַדרעסירען:—

L. BARON, 23, Philpot St.,

LONDON, E. (ENGLAND).

